
This is the **published version** of the bachelor thesis:

Bossa Pérez, Gemma; Rovira-Esteve, Sara, dir. Visibilitat i impacte internacional dels investigadors espanyols en els estudis de l'Àsia Oriental. 2018. (823 Grau d'Estudis de l'Àsia Oriental)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/195721>

under the terms of the ^{IN}
COPYRIGHT license

FACULTAT DE TRADUCCIÓ I INTERPRETACIÓ

GRAU EN ESTUDIS DE L'ÀSIA ORIENTAL

Visibilitat i impacte internacional dels
investigadors espanyols en els estudis de
l'Àsia Oriental

Gemma Pérez Bossa (NIU 1360156)

Tutora Sara Rovira-Esteva

Barcelona, juny de 2018

**Universitat Autònoma
de Barcelona**

Dades del TFG

Títol:

Visibilitat i impacte internacional dels investigadors espanyols en els estudis de l'Àsia Oriental

Visibilidad e impacto internacional de los investigadores españoles en los estudios de Asia Oriental

Visibility and international impact of Spanish researchers in East Asian studies

Autor/a: Gemma Pérez Bossa

Tutor: Sara Rovira-Esteva

Centre: Universitat Autònoma de Barcelona

Estudis: Grau en Estudis de l'Àsia Oriental

Curs acadèmic: Quart curs

Paraules clau

Publicacions, Estudis de l'Àsia Oriental, impacte, visibilitat, perfil acadèmic.

Publicaciones, Estudios de Asia Oriental, impacto, visibilidad, perfil académico.

Publications, East Asian Studies, impact, visibility, academic profile.

Resum del TFG

Els Estudis de l'Àsia Oriental com a àrea de coneixement autònoma és recent al nostre país i, com que fins fa poc no tenia una institució que els aglutinés, els acadèmics es troben dispersos per tot el territori i provenen de disciplines diverses, raó per la qual amb prou feines es coneixen malgrat que conformen un grup d'investigadors relativament petit. Aquest treball pretén fer una aportació en aquest sentit, és a dir, situar-los en el mapa, identificar aquells aspectes que els caracteritzen i apuntar algunes idees de com poden guanyar en visibilitat com a col·lectiu. En aquest treball ens proposem saber quin impacte tenen internacionalment, mitjançant un estudi qualitatiu i quantitatiu basat en la combinació de cerca bibliogràfica i la realització de qüestionaris als acadèmics que investiguen en els Estudis de l'Àsia Oriental adscrits a universitats o centres de recerca espanyols. A partir de les dades recollides i aportades per ells mateixos hem

duet a terme una anàlisi bibliomètrica sobre el seu impacte internacional, disciplines i àrees geogràfiques d'estudi, el tipus de contribucions científiques que realitzen, els canals i les revistes de publicació més freqüents, entre d'altres aspectes. Esperem que aquest treball contribueixi a què guanyin visibilitat.

Resumen

Los Estudios de Asia Oriental como área de conocimiento autónoma es reciente en nuestro país y, como que hasta hace poco no tenía una institución que los aglutinara, los académicos se encuentran dispersos por todo el territorio y provienen de disciplinas diversas, razón por la que apenas se conocen a pesar de que conforman un grupo de investigadores relativamente pequeño. Este trabajo pretende hacer un aporte en este sentido, es decir, situarlos en el mapa, identificar aquellos aspectos que los caracterizan y apuntar algunas ideas de cómo pueden ganar en visibilidad como colectivo. En este trabajo nos proponemos saber qué impacto tienen internacionalmente, mediante un estudio cualitativo y cuantitativo basado en la combinación de búsqueda bibliográfica y la realización de cuestionarios a los académicos que investigan en los Estudios de Asia Oriental adscritos a universidades o centros de investigación españoles. A partir de los datos recogidos y aportados por ellos mismos hemos llevado a cabo un análisis bibliométrico sobre su impacto internacional, disciplinas y áreas geográficas de estudio, el tipo de contribuciones científicas que realizan, los canales y las revistas de publicación más frecuentes, entre otros aspectos. Esperamos que este trabajo contribuya a que ganen visibilidad.

Abstract

East Asian Studies is a recent area of autonomous knowledge in Spain and, since there has not been until recently an institution of reference for all of them, they are dispersed throughout the territory. They come from various disciplines and hardly know each other even though they are a relatively small group of researchers. This dissertation aims to make a contribution in this sense, mapping them, identify those aspects characterising them and pointing out some ideas of how they can gain visibility as a group. Through a qualitative and quantitative study based on the combination of bibliographic search and questionnaires to East Asian Studies

scholars we have carried out a bibliometric analysis on their international impact, fields and areas of study, the type of scientific contributions, channels and journals of publication, topics, among other aspects. We hope this study can contribute to their overall visibility.

Avís legal

© Gemma Pérez Bossa, Barcelona, 2018. Tots els drets reservats.

Cap contingut d'aquest treball pot ser objecte de reproducció, comunicació pública, difusió i/o transformació, de forma parcial o total, sense el permís o l'autorització del seu autor/de la seva autora.

Aviso legal

© Gemma Pérez Bossa, Barcelona, 2018. Todos los derechos reservados.

Ningún contenido de este trabajo puede ser objeto de reproducción, comunicación pública, difusión y/o transformación, de forma parcial o total, sin el permiso o la autorización de su autor/a.

Legal notice

© Gemma Pérez Bossa, Barcelona, 2018. All rights reserved.

None of the content of this academic work may be reproduced, distributed, broadcasted and/or transformed, either in whole or in part, without the express permission or authorization of the author.

Índex

1. Introducció.....	6
2. Context històric i evolució dels estudis de l'Àsia Oriental a Espanya	7
3. Metodologia.....	12
4. Presentació i anàlisi dels resultats	16
4.1. Anàlisi demogràfica	16
4.2. Perfil acadèmic	16
4.3. Visibilitat i difusió de contingut.....	26
4.4. Associacions i esdeveniments acadèmics relacionats amb l'Àsia Oriental .	34
4.5. Web amb el recurs sobre indicadors de qualitat REAO.....	40
5. Conclusions	42
6. Annex	46
6.1. Resum/ transcripció de l'entrevista al professor Seán Golden.....	46
6.2. Cens dels Acadèmics Espanyols d'Àsia Oriental	56
6.3. Qüestionari: Visibilitat dels Acadèmics d'Estudis d'Àsia Oriental (1)	68
6.4. Qüestionari: Visibilitat dels Acadèmics d'Estudis d'Àsia Oriental (2)	74
6.5. Taula de revistes i editorials on publiquen els investigadors d'Àsia Oriental del nostre país, ordenades per ordre alfabètic	75
Bibliografia	78

1. Introducció

Amb aquest treball ens proposem oferir una visió panoràmica dels investigadors espanyols que treballen en l'àmbit dels estudis de l'Àsia Oriental al nostre país. Durant els últims anys l'àmbit d'estudis de l'Àsia ha crescut notablement de manera que fins s'han establert graus a les universitats per formar experts en l'Àsia Oriental. Crida l'atenció que, tot i que s'estableixin graus i màsters amb aquesta finalitat, encara no existeixen departaments específics d'aquest àmbit a totes les universitats on s'imparteixen aquests estudis.

Encara que els investigadors estan presents com a professorat en els graus i màsters o publicant les seves recerques en l'àmbit acadèmic, n'hi ha molts que són poc visibles o que per diferents motius passen desapercebuts.

Amb aquest treball volíem arribar a tots ells per saber exactament de quants experts en l'Àsia Oriental estem parlant i també per fer un estudi descriptiu sobre el seu impacte en la comunitat acadèmica nacional i internacional. Per fer això hem elaborat un cens d'investigadors i després un qüestionari que els hem anat enviant. Més endavant explicarem per parts la metodologia o la part pràctica d'aquest treball per detallar quins passos hem seguit per arribar fins a tots ells.

L'objectiu principal era recopilar informació de primera mà que ens permetés dibuixar un mapa dels seus centres d'adscripció, els grups de recerca als quals pertanyen i les xarxes socials acadèmiques que utilitzen per relacionar-se, d'una banda, a més de poder analitzar les seves actituds i pràctiques en relació a la difusió del coneixement científic, per l'altra. A partir de les dades recopilades, s'ha realitzat una anàlisi qualitativa i quantitativa dels resultats que ens permeten tenir una idea global sobre la visibilitat dels perfils professionals, el seu nivell de connectivitat i l'impacte de les seves publicacions.

Per realitzar el treball hem partit d'unes preguntes de recerca que ens han ajudat a centrar la investigació en els punt més claus:

- Quin grau de visibilitat tenen els perfils acadèmics dels investigadors espanyols en els estudis de l'Àsia Oriental?
- Quin grau d'internacionalitat tenen les publicacions d'aquests investigadors?
- S'impliquen personalment i activament en la visibilitat i difusió de la seva recerca?

- On són els centres on es concentra més recerca de l'estat espanyol en els Estudis d'Àsia Oriental?
- En quina mesura els investigadors espanyols en l'Àsia Oriental formen part de xarxes de recerca nacionals i internacionals?

D'altra banda, per tal de contextualitzar la nostra recerca, també hem realitzat una petita anàlisi històrica de com van arribar a Espanya els Estudis d'Àsia Oriental, com van començar i com s'han anat consolidant fins a arribar tenir l'oferta de graus i màsters que existeix actualment a les diverses universitats i centres. Com bé sabem, els estudis i el grup d'investigadors els quals són objecte d'estudi d'aquest treball són relativament nous comparats amb la resta d'àmbits i títols universitaris.

Finalment, a part de fer una recerca general sobre la situació actual dels Estudis d'Àsia Oriental a Espanya i la situació dels seus experts i investigadors, hem analitzat detalladament les seves respostes al qüestionari, de manera que amb les dades obtingudes hem mirat d'oferir una visió panoràmica per poder treure'n les nostres pròpies conclusions.

2. Context històric i evolució dels estudis de l'Àsia Oriental a Espanya

Espanya i l'Àsia Oriental van estar relacionades des del segle XV fins al segle XIX¹ i trobem molta informació sobre les relacions que tenien en aquella època sobretot del segle XVI quan els missioners espanyols i portuguesos viatjaven arreu del món predicant la seva cultura i religió.² Aquests missioners van escriure grans documents molt importants sobre la vida que es van trobar un cop van arribar a Orient i que ara ens serveix per saber la diferència que hi havia entre cultures.

Cap a finals del segle XIX part de les illes d'Àsia Pacífic van passar a mans d'Estats Units i Alemanya i Espanya va decidir focalitzar les seves relacions i coneixements cap a Europa i el Mediterrani³ i no es plantejaven les relacions amb Àsia.

El retorn de la democràcia després de la mort de Franco va suposar una obertura a la comunitat internacional on es va veure com n'estava d'endarrerida Espanya quant a relacions internacionals amb fronteres com l'Àsia.⁴

¹ De Prado Yepes, César. 2005. Pàg. 2

² Falero, Alfonso. 2004. Pàg. 3

³ De Prado Yepes, Alfonso. 2005. Pàg. 2

⁴ Elizalde, Maria Dolores. 2006. Pàg. 495

A la resta d'universitats d'Europa ja tenien en compte la importància de formar experts en Àsia Oriental, que entenguessin la cultura, la llengua, l'economia dels països als que es començaven a obrir, sobretot econòmicament. Rússia n'era un d'ells després de la Guerra Freda i la Xina i el Japó no van tardar a arribar a ser importants per al comerç i les relacions internacionals.

Es van trobar en aquell moment amb la necessitat de formar experts en aquests àmbits encarats a aquests països asiàtics. Van sorgir doncs, diversos experts repartits per tot el territori, cada un d'un departament diferent que decidia especialitzar-se en un àmbit dedicat a la zona asiàtica com per exemple història d'Àsia, geografia, economia o art, entre d'altres.

Els Estudis de l'Àsia Oriental arriben oficialment a les universitats d'Espanya a finals de la dècada dels 70 a la Universitat de Granada com a estudis optatius.⁵

Tot i així faltava suport per part de l'administració⁶ per poder formar una carrera universitària, llicenciatura en aquell moment o el que ara anomenem grau.

Com explica César de Prado en el seu article "Recent Evolution of East Asian study resources in Spain":

"In the late 1980s there was a first attempt to create a university degree (de segundo ciclo, for the later two years of the university, out of a total of then five) in Estudios de Asia Oriental. The governmental Comisión de Humanidades recommended its creation but the matter was not pursued in detail as it lacked experts to do so. Yet, in the early 1990s a number of committed individuals in academic institutions led the Consejo de Universidades to create a knowledge area titled Lengua y cultura del Extremo Oriente to promote the study of the linguistic and cultural roots of the global rise of Japan and other countries in East Asia, but that was very far from creating a full-fledged university degree on Asian studies." (De Prado Yepes, César. 2005. Pàg. 2)

És a dir, es van fer intents de crear una llicenciatura de segon cicle que no es va acabar de dur a terme per la manca d'experts en la matèria i finalment es va establir una àrea de coneixement però que només incloïa la llengua i la cultura de l'àrea estudiada, en aquest cas Japó i altres països d'Àsia Oriental, però com diu De Prado, tot això quedava molt lluny del que realment es volia establir, que eren uns estudis multidisciplinaris d'Àsia Oriental.

Tot canvia l'any 2000 quan el govern s'adona de la importància de les polítiques i els diversos acords econòmics internacionals d'aquell moment, com per exemple "Asia

⁵ Vegeu annex 6.1.: Entrevista al professor Seán Golden

⁶ Elizalde, Maria Dolores. 2006. Pàg. 505

Europe Meeting (ASEM)”⁷ i les relacions amb la resta de països, sobretot els Estats Units, Amèrica Llatina i l'Àsia.⁸

Segons De Prado, el moment més important per a l'establiment dels estudis asiàtics a Espanya arriba amb la creació de Casa Asia⁹ al 2001, amb la intenció d'impulsar les relacions entre les societats d'Espanya, l'Àsia i el Pacífic, en els àmbits institucional, educatiu, econòmic i cultural¹⁰ i amb la publicació del “*Libro Blanco sobre Oferta y Demanda de Estudios Asiáticos en España*”¹¹ que tot i que no va servir per establir uns estudis asiàtics en regla, va ajudar a posar en coneixement l'existència d'una demanda d'aquests estudis i va ajudar a promocionar aquesta necessitat.

Durant els anys 2000, arriba l'acord entre algunes universitats espanyoles (Universidad de Alicante, Universitat Autònoma de Barcelona, Universidad Autónoma de Madrid i Universidad de Salamanca) i la Subcomisión de Evaluación de Humanidades del Consejo de Universidades, i poc després ja s'instauraria el primer grau d'estudis asiàtics,¹² com bé explica De Prado:

“The Subcomisión de Evaluación de Humanidades del Consejo de Universidades first approved it in 2001, and by mid-2002 the project climbed another step as the Consejo de Coordinación Universitaria approved the university degree in Language and Culture of Far East. The main centres of Asian studies are located in Madrid and Barcelona.” (De Prado Yepes, César. 2005. Pàg. 2)

Per tant, i fent-ne un resum, els estudis que comencen a Barcelona són a l'Escola Universitària de Traductors i Intèrprets (EUTI) quan decideixen oferir les llengües xinesa i japonesa. Més endavant, diversos professors decideixen crear un

⁷ “La Reunió Àsia-Europa (ASEM) és un procés intergovernamental establert el 1996 per fomentar el diàleg i la cooperació entre Àsia i Europa. Actualment comprèn 53 socis: 30 països europeus i 21 països asiàtics, la Unió Europea i la Secretaria de l'ASEAN. ASEM aborda temes d'interès comú polítics, econòmics, socials, culturals i educatius, amb un esperit de respecte mutu i igualtat d'associacions.” (Asia-Europe Meeting InfoBoard. Informació extreta de: <http://www.aseminfoboard.org/about>. Consultat el 15 d'Abril de 2018).

⁸ De Prado Yepes, César. 2005. Pàg 5

⁹ “Casa Asia és un consorci format per l'Ajuntament de Barcelona, l'Ajuntament de Madrid, la Generalitat de Catalunya i el Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació a través de la seva Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (AECID)”. Ajuntament de Barcelona. Extret de: <http://ajuntament.barcelona.cat/relacionsinternacionalsicooperacio/es/relaciones-internacionales/barcelona-en-el-mundo/asia-pacifico/casa-asia>. Consultat el 17 d'Abril de 2018.

¹⁰ Casa Asia. 2016. Extret de: https://www.casaasia.es/casa_asia/quienes_somos. Consultat el 17 d'abril de 2018.

¹¹ De Prado Yepes, César. 2005. Pàg 7

¹² De Prado Yepes, César. 2005. Pàg 7

Centre d'estudis Xinesos i un Centre d'estudis Japonesos que actualment formen part del Centre d'Estudis i Investigació sobre Àsia Oriental (CEIAO)¹³.

Ja cap als anys 90 a la Universitat Autònoma de Barcelona, que comptava ja amb el departament de Traducció i Interpretació, s'ofereix un Graduat Superior en estudis Internacionals i Interculturals amb especialitat en Estudis d'Àsia Oriental, compartit amb la Universitat Pompeu Fabra. La idea era crear un graduat per formar experts d'Àsia Oriental en tots els àmbits ja que era una demanda davant les relacions internacionals que anaven creixent, el comerç internacional i la globalització imminent.

Es manté fins que s'estableix el Procés de Bolonya¹⁴ que converteix aquest graduat de dos anys (llicenciatura de segon cicle) en un Grau de quatre anys més un màster. La UAB es queda amb el grau en Estudis d'Àsia Oriental mentre que la UPF incorpora en el pla d'estudis un nou màster en Estudis Xinesos.

Per últim, al doctorat de Traducció i Interpretació de la UAB se li afegeix també la part d'Estudis Interculturals i d'Àsia Oriental.

Quant a la Universitat Autònoma de Madrid, es va començar oferint optatives com per exemple literatura xinesa en algunes llicenciatures fins poder arribar a reunir experts suficients com per formar un Grau en Estudis d'Àsia Oriental, però ja que comptaven amb experts en altres matèries i zones específiques, també hi van afegir estudis d'Àfrica.¹⁵

Actualment s'imparteixen estudis relacionats amb l'Àsia Oriental a la Universitat Autònoma de Madrid, on existeix un grau en Estudis d'Àsia Oriental i Àfrica: Àrab, Xinès i Japonès, també tenen el grau d'estudis només d'Àsia Oriental a la Universitat Autònoma de Barcelona amb menció de xinès o japonès, les Universitats de Sevilla i Màlaga disposen de la menció de xinès, japonès i coreà¹⁶ i la Universitat de

¹³ Informació extreta de: <http://pagines.uab.cat/asiaoriental/es>

¹⁴ “La Declaració de Bolonya és una promesa de 29 països per reformar les estructures dels sistemes d'educació superior de manera coordinada. La Declaració és un document clau en el desenvolupament de l'educació superior a Europa. [...] Bolonya es sosté en un sistema de gestió de la qualitat comú per a les universitats i a les escoles superiors europees. Representa una de les claus fonamentals de l'Espai Europeu d'Educació Superior. La Declaració de Bolonya va posar en marxa la creació d'un Espai Europeu d'Educació Superior per tal d'afavorir la mobilitat i les oportunitats d'ocupació dels ciutadans europeus.” Escola superior d'art dramàtic (EÒLIA). Extret de: <http://www.eolia.cat/que-cal-saber-del-pla-bolonya/>. Consultat el: 1 de Maig de 2018.

¹⁵ Vegeu annex 6.1.: Entrevista al professor Seán Golden

¹⁶ La universitat de Sevilla ofereix les mencions de xinès i japonès i la Universitat de Màlaga la menció de coreà. Vegeu: <https://www.uma.es/grado-en-estudios-asia-oriental/>.

Salamanca, on també s'imparteix un grau i un màster d'aquests estudis també ofereix les tres mencions.¹⁷

També hi ha moltes altres universitats del territori espanyol on existeixen diversos graus o màsters que tenen a veure amb l'àmbit dels EAO, com detallem a continuació.

A la Universitat Complutense de Madrid (UCM) s'imparteixen uns cursos de breu duració de formació continuada en estudis xinesos i amb els quals s'obté un diploma oficial. La UCM va ser de les primeres en intentar impartir estudis que tinguessin a veure amb l'Àsia, però no va tenir gaire èxit. Tot i així, durant els anys 90 va aconseguir formar algun grup d'estudi sobre l'Àsia Oriental i algun *think-tank*.¹⁸ La Universitat de Granada imparteix un Grau de llengües modernes i literatura amb una menció a l'Àsia Oriental, i també disposa de un màster en Estudis d'Àsia Oriental.

A la Universitat de Córdoba trobem un màster en llengües, cultures i relacions comercials a l'Àsia Oriental, a la Universitat de Saragossa s'imparteix un Postgrau en estudis japonesos: dret, societat i cultura. A la Universitat del País Basc s'imparteix un màster en Estudis Xinesos, la Universitat d'Alcalà disposa de d'un màster en Economia i negocis a Xina i l'Índia. La Universitat Pompeu Fabra de Barcelona imparteix un màster en Estudis d'Àsia Pacífic en un context global, també molt interessant. La Universitat de Barcelona disposa d'un màster en cultura i negocis a l'Àsia Oriental i, per últim, la Universitat Autònoma de Barcelona, a part d'impartir els Grau d'estudis d'Àsia Oriental i tenir-hi el primer departament que porta aquest nom, també imparteix un màster en cultura i economia entre la Unió Europea i Xina i ha estat la primera en tenir el programa de doctorat que hem mencionat anteriorment que inclou els Estudis d'Àsia Oriental¹⁹ i que és anomenat Doctorat en Traducció i Estudis Interculturals.²⁰

A continuació, trobareu una taula on es resumeix aquesta última part que hem explicat, i es veu en quines universitats espanyoles actualment s'imparteixen estudis de l'Àsia Oriental o de temàtica afí.

¹⁷ Vegeu: <http://www.usal.es/node/50680>

¹⁸ De Prado Yepes, César. 2005. Pàg 8-9.

¹⁹ Vegeu annex 6.1.: Entrevista al professor Seán Golden

²⁰ Informació extreta de: <http://www.esasiaoriental.es/docencia/>

Taula 1: Estudis de l'Àsia Oriental oferts actualment a les universitats espanyoles

	Grau	Postgrau	Màster	Doctorat	Altres
Universitat Autònoma de Barcelona	X		X	X	
Universidad Autónoma de Madrid	X				
Universitat de Barcelona			X		
Universitat Pompeu Fabra			X		
Universidad Complutense de Madrid					X
Universidad de Sevilla	X				
Universidad de Málaga	X				
Universidad de Salamanca	X		X		
Universidad de Granada	X		X		
Universidad de Córdoba			X		
Universidad de Zaragoza		X			
Universidad del País Vasco			X		
Universidad de Alcalá			X		

3. Metodologia

Per poder realitzar la investigació, necessitàvem abans de tot conèixer de quants investigadors dedicats a l'Àsia Oriental estàvem parlant. Com a punt de partida vaig consultar les webs de Casa Asia²¹ i de l'Asociación Española de Estudios de Asia Oriental (AEEAO)²² i vaig crear un full de càlcul amb tots els noms, adreces de correu electrònic, universitats d'adscripció, zona geogràfica d'estudi, especialitat i altres dades, com ara comptes de Twitter, pàgina web personal i altres comptes de correu electrònic no principals.

Primer vaig agafar la llista de 65 socs de l'Asociación Española de Estudios de Asia Oriental i seguidament vaig repassar tots els grups d'investigació que hi ha recollits al web de l'Associació, bo i apuntant tots aquells investigadors que en

²¹ Vegeu: <https://www.casaasia.es/economia/expertos>.

²² Asociación Española de Estudios de Asia Oriental. Base de datos de Socios. [Informació extreta de: http://www.esasiaoriental.es/socios/lista-socios-ordinarios/](http://www.esasiaoriental.es/socios/lista-socios-ordinarios/). Consultat el 25 de Novembre de 2017.

formaven part. També vaig repassar els noms de tots els docents que impartien classes als màsters i graus d'Àsia Oriental de les totes les universitats espanyoles.

Vaig fer el mateix amb el web de Casa Àsia, repassant tota la llista d'experts que hi havia i per la llista de graus i màsters d'Àsia Oriental.

D'aquí en van sortir més de 300 noms, en teoria, d'experts en l'Àsia Oriental. Sabíem que la llista no estava actualitzada i que no tots formarien part del cens final. Així doncs, per tal de fer una tria més acurada, vam verificar un per un els noms d'acord amb els tres filtres següents:

- Que la seva recerca s'inscrivís dins de l'àrea de coneixement dels estudis de l'Àsia Oriental.

- Que fossin professors o experts dedicats a la carrera acadèmica i no jubilats.

- Que estiguessin adscrits a una universitat o centre de recerca espanyol.

Finalment, amb l'ajuda de la meva tutora, vam crear un cens final amb els noms de tots aquells investigadors que estaven actius i treballant a Espanya. Com que no tots van respondre l'enquesta, dels que no van ser descartats del cens inicial vam dur a terme una petita investigació del seu perfil acadèmic per saber si tenien a veure amb l'àmbit dels Estudis d'Àsia Oriental i, en cas de no trobar res significatiu, els vam eliminar del cens per fer-lo el més acurat possible.

Simultàniament vam elaborar un qüestionari que constava de diverses preguntes sobre el perfil acadèmic de cada un d'ells, preguntes sobre les seves publicacions i la seva visibilitat. Dels resultats obtinguts amb el qüestionari esperàvem fer una anàlisi quantitativa a partir de les preguntes amb resposta numèrica i una anàlisi qualitativa a partir de les preguntes amb resposta oberta.

Primerament, vaig fer un esborrany que la meva tutora va anar modificant fins que vam tenir clares les preguntes que volíem fer. Després vaig crear un qüestionari amb Google Forms i vam fer una prova pilot amb la tutora Sara Rovira per veure com funcionava, com de llarg era i quanta estona portava contestar-lo. El qüestionari definitiu consta de 33 preguntes i es pot dividir en les següents parts:²³

1. Dades generals: nom, edat, sexe, universitat d'adscripció, departament i categoria contractual.

²³Vegeu l'annex 6.3.: Qüestionari Visibilitat dels acadèmics d'Estudis d'Àsia Oriental.

2. Perfil acadèmic: coneixement o ús de xarxes acadèmiques, trams d'investigació reconeguts, pertinença a grups d'investigació, participació en projectes de recerca finançat i manteniment de pàgina web pròpia.
3. Sobre les publicacions: disposa o no de llista de publicacions pública, actualitzada i en accés obert, importància que atorga a les editorials i revistes on publica, com difon el producte del seu treball, hàbits de publicació en coautoria, així com una selecció de les cinc publicacions més rellevants i la seva promoció.
4. Opinió i actitud sobre la visibilitat acadèmica.
5. Pertinença a associacions d'investigadors dels EAO i assistència a congressos de l'àrea.
6. Pregunta oberta per tal que lliurement indiquessin el que creguessin convenient i una opció final perquè posessin el seu c/e en cas que volguessin ser informats dels resultats de la investigació.

Un cop vam tenir el qüestionari definitiu, vaig redactar un missatge de presentació²⁴ tant de la investigació com del contingut del qüestionari que més endavant va ser revisat per la professora Sara Rovira per poder enviar-lo a tots els investigadors o experts en Àsia Oriental que havíem aconseguit reunir en la base de dades. Vaig tenir certs problemes al principi per enviar-lo, no només per totes les adreces que rebotaven perquè ja no estaven actives, sinó perquè en enviar un correu a tanta gent, Google va considerar-lo com a *spam*. Finalment vaig aconseguir enviar-lo a tothom, i les respostes no van trigar en arribar.

A més a més de les respostes que ens arribaven a través del qüestionari, ens van anar arribant els missatges de les persones que ens contestaven directament el correu explicant la seva situació actual (que no eren investigadors o acadèmics, que el seu àmbit no era exclusivament l'Àsia Oriental o també aquells l'adreça de c/e dels quals ens rebotava per no ser correcta o ja no estar activa). En tots els casos, els vam anar canviant a la llista de descartats, per tenir la principal neta.

D'altra banda, per a la part del context històric, vaig poder realitzar una entrevista a Seán Golden, professor promotor dels Estudis d'Àsia Oriental a la Universitat Autònoma de Barcelona. Algunes de les preguntes van ser si em podia fer un resum de l'evolució dels Estudis d'Àsia Oriental a Espanya, que ja va englobar

²⁴ Veure annex 6.3.: Qüestionari Visibilitat dels acadèmics d'Estudis d'Àsia Oriental.

moltes de les altres preguntes que tenia preparades, quina diferència hi ha entre els estudis orientals establerts a Europa i els que es van establir a Espanya, perquè els estudis establerts aquí no són de caire només filològic com a altres països europeus i, en canvi, són més amplis i toquen disciplines més diverses i, per últim, quin paper ha pogut tenir Casa Àsia en l'evolució i desenvolupament dels Estudis d'Àsia Oriental al nostre país.²⁵

Un cop vaig tenir l'entrevista revisada, la vaig transcriure per adjuntar-la al treball a la part d' "annexos"²⁶ i poder-la fer servir com a font d'informació per redactar el context històric, però primer li vaig enviar al professor Seán Golden per a que em donés el vistiplau de la transcripció.

Ens vam adonar que a l'enquesta se'ns havia passat per alt preguntar als investigadors la zona geogràfica d'estudi i també la seva disciplina d'estudis. Així que, aprofitant un missatge per fer un recordatori a tots els que encara no havien contestat que ampliava el termini fins el 25 de gener, també vaig aprofitar per enviar una segona enquesta molt senzilla de només dues preguntes per saber aquestes dues qüestions que ens faltaven.

El dia 25 de gener de 2018 em vaig posar ja a revisar les respostes de les enquestes, deixant-les de tota manera obertes per si algú volia respondre a última hora.

El dia 20 de febrer de 2018 vaig tancar la recepció d'enquestes definitivament, havent rebut 103 respostes a la primera i 86 respostes a la segona. Finalment, algunes persones han estat eliminades de l'anàlisi per diverses raons, les quals són: estar investigant o treballant fora d'Espanya, estar jubilat, no ser investigadors en l'àmbit de l'Àsia Oriental o no estar adscrits a una universitat o centre d'investigació. Això ens va deixar un total de 87 qüestionaris sobre els quals treballar.

Al ser el primer recopilatori d'investigadors d'Àsia Oriental de tota Espanya, és probable que els resultats no siguin del tot acurats, ja que no deixa de ser una aproximació a aquest mapa que intentem crear. Tot i així, volem remarcar l'alt índex de participació que hem rebut de part dels investigadors en qüestió, tant per contestar l'enquesta com per comunicar-nos els motius perquè no podien o volien participar-hi.

Un cop explicats el context i metodologia de la recerca, a l'apartat següent presentem els resultats i en fem una anàlisi.

²⁵ Vegeu annex 6.1.: Entrevista al professor Seán Golden

4. Presentació i anàlisi dels resultats

4.1. Anàlisi demogràfica

Les primeres preguntes de l'enquesta eren nom (ja que no era una enquesta completament anònima), edat i sexe dels participants. Nosaltres hem agrupat aquestes dues últimes en un sol gràfic (vegeu la figura 1).

En el gràfic s'aprecia una majoria d'homes en totes les franges d'edat, que seria un 56,9% del total mentre que les dones constitueixen un 41,8% del total. Només una persona va escollir "prefereixo no contestar". També es veu com la franja d'edat més habitual és la compresa entre els 40 i 50 anys, que correspon a un 26,4% del total. En aquesta franja un 66,6% són homes i un 29,1% són dones.

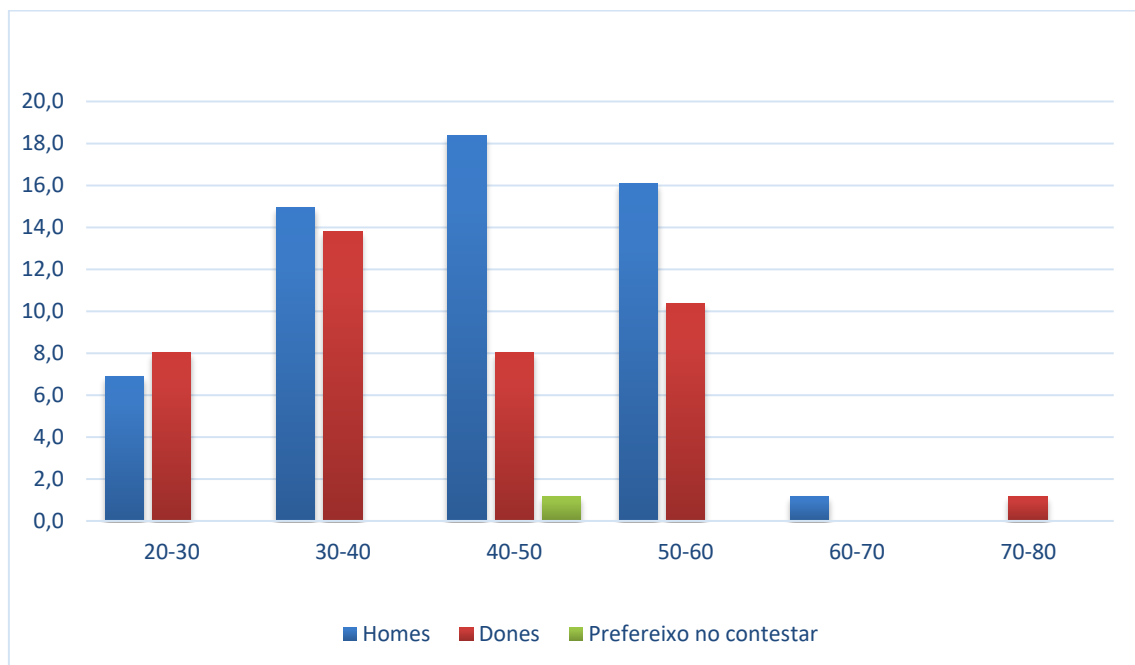

Figura 1: Edat i sexe dels investigadors participants

4.2. Perfil acadèmic

Per descriure el perfil acadèmic dels investigadors, hem creat una taula per fer més fàcil la visualització de les universitats participants i els seus departaments. Com es pot veure en la taula 2, totes les universitats compten amb més d'un departament participant.

Amb aquesta resposta podem crear un mapa fàcilment, veient que els investigadors en Estudis d'Àsia Oriental estan molt repartits per tota Espanya, ja que hi ha gent a gairebé totes les universitats espanyoles. La llista està formada per cinc

columnes, el nom de les universitats, el nombre de respostes que hem rebut de cada una d'elles i el percentatge segons el total de respostes, després hi ha la columna dels diversos departaments d'on formen part els investigadors que han respòs i al costat el percentatge de cada departament segons el nombre de respostes per cada universitat.

D'altra banda, podem dir que on hi hauria més concentració seria a la Universitat Autònoma de Barcelona, que compta amb un departament molt gran de Traducció i Interpretació i Estudis d'Àsia Oriental i d'on hem rebut el nombre més alt de respostes (15 respostes). Ara bé, tot i que el percentatge més alt sigui el de la UAB, només correspon a un 17,2%, això vol dir que el total del percentatge està molt repartit.

Crida l'atenció que, a diferència del que creïem en un principi, hi ha més departaments en altres universitats que també porten el nom d'Estudis Orientals o Estudis d'Àsia Oriental. Altres universitats importants amb una gran afluència d'investigadors d'aquest àmbit serien la Universitat Pompeu Fabra i la Universitat de Granada. La Universitat de Granada, pionera a introduir els estudis universitaris d'Àsia Oriental, compta amb un 11,5% del total de respostes, però no té un departament que inclogui el nom dels estudis de l'Àsia oriental com a tal.

De la Universitat Autònoma de Madrid (UAM) hem rebut poques respostes, que correspondrien a un 8% del total. És significatiu comentar-ho, ja que és allà on es va establir també un Grau en Estudis Orientals i que compten amb un departament que porta el nom dels estudis, però el departament amb més respostes seria el de "Lingüística, Lenguas Modernas, Lógica y Filosofía de la Ciencia y Teoría de la Literatura y Literatura comparada", amb un 57,1% del total de respostes de la UAM.

En la Universitat Complutense de Madrid, que compta amb un 6,7% del percentatge total de respostes de les universitats d'adscripció, també existeix un departament que porta el nom d'Estudis Orientals: "Lingüística General, Estudios Árabes, Hebreos y de Asia Oriental", departament que té un percentatge total del 16,6% del total de respostes d'aquesta universitat.

La Universitat de Málaga compta amb un departament que porta per nom "Psicología Social, Trabajo Social, Antropología Social y Estudios de Asia Oriental". Del petit percentatge que ha respòs l'enquesta (3,44%) , més de la meitat formaven part d'aquest departament.

Finalment, comentar que en l'última casella de la taula 2 hem agrupat les universitats que només tenien una sola resposta i, per tant, un sol departament. Entre elles trobaríem la Universitat de Oviedo, la Universitat de Las Palmas de Gran Canaria,

la Universitat del País Basc, la Universitat Pública de Navarra, la Universitat Rovira i Virgili, la UNED, la Universitat Jaume I, la Universitat de Cantàbria, la Universitat Pontifícia Comillas, la Universitat de Girona, la Universitat Catòlica de València San Vicente Màrtir i la Universitat Internacional Menéndez y Pelayo. Totes juntes sumarien el 13,3% del total d'universitats que hem trobat en les respostes.

Tot i que van sorgir molts departaments diferents, la majoria són d'àrees de les ciències socials i humanitats. Això ens dona una pista de com estan de repartits aquests investigadors i que originalment la majoria venen d'altres àrees de coneixement que decideixen especialitzar-se en un àmbit d'Àsia Oriental. Això té lògica, ja que els EAO, en tant que estudis d'àrea, abracen totes les diferents disciplines del coneixement, especialment de ciències socials i humanitats.

Taula 2: Universitat d'adscripció i departaments dels informants

Universitat	Nombre de persones per universitat	Percentatge respecte al total	Departaments	Percentatge respecte a la universitat
Universitat Autònoma de Barcelona	15	16,7%	Traducció i Interpretació i Estudis de l'Àsia Oriental	86,6%
			Història moderna i contemporània	6,6%
			Economia Aplicada	6,6%
Universidad Autónoma de Madrid	7	7,8%	Lingüística, Lenguas Modernas, Lógica y Filosofía de la Ciencia y Teoría de la Literatura y Literatura comparada	57,1%
			Estudios Árabes e Islámicos y Estudios Orientales	28,5%
			Relaciones Internacionales	14,2%
Universidad de Granada	10	11,1%	Lingüística General y Teoría de la Literatura	70%
			Filosofía	10%
			Historia Contemporánea	10%
Universitat Pompeu Fabra	9	10,0%	Humanitats	77,7%
			Economia i empresa	11,1%
			Traducció i Ciències del Llenguatge	11,1%
Universitat de	3	3,3%	Llengües i Literatures Modernes i	33,3%

Barcelona			Estudis Anglesos	
			Economia	66,6%
Universitat Oberta de Catalunya	9	10,0%	Arts i Humanitats	77,7%
			Dret i Ciències Polítiques	11,1%
Universidad Complutense de Madrid	6	6,7%	Historia Moderna y de Historia Contemporánea	16,6%
			Derecho Internacional Público y Relaciones Internacionales (Estudios Internacionales)	16,6%
			Historia del Arte	16,6%
			Didáctica de las Ciencias Experimentales, Ciencias Sociales y Matemáticas	16,6%
			Lingüística General, Estudios Árabes, Hebreos y de Asia Oriental	16,6%
			Sección Departamental de Derecho Internacional Público y Relaciones Internacionales (Estudios Internacionales)	16,6%
Universidad de Sevilla	4	4,4%	Filologías Integradas	75%
			Historia del Arte	25%
Universidad de Málaga	3	3,3%	> Psicología Social, Trabajo Social, Antropología Social y Estudios de Asia Oriental	66,6%
			Filosofía	33,3%
Universidad de Salamanca	4	4,4%	Lenguas Modernas	25%
			Filología Moderna	25%
			Filosofía	25%
			Historia Medieval, Moderna y Contemporánea	25%
Universidad de Zaragoza	5	5,6%	Derecho Publico	40%
			Historia del arte	60%
Universitat de València	3	3,3%	Historia Moderna y Contemporánea	33,3%
			Teoría de los Lenguajes	33,3%
			Instituto de Historia de la Medicina y de la Ciencia López Piñero	33,3%
Altres	12	13,3%	-	-

Quant a la pregunta de l'enquesta sobre la categoria contractual de l'investigador, podem dir que el percentatge més alt ha estat per a la categoria d'“Agregat, titular, doctor contractat o equivalent” amb un 27,6%. Tot i ser la categoria amb un percentatge més alt, no s'aproxima ni al 50% del total, la qual cosa posa de manifest que es tracta d'un col·lectiu eminentment amb contractes precaris o en vies d'estabilització.

La segona categoria que compta amb un percentatge més alt és “Investigador/a predoctoral” que vol dir que encara no ha rebut el títol de doctor.

Seguidament, en termes percentuals trobaríem “Altres” amb un 16,1%, que no sabem a quines categories contractuals correspon. Després vindrien els “associats” amb un 14,9%, els “lectors, ajudants de doctor o equivalent” amb un 13,8% i per últim els catedràtics i els investigadors/es postdoctorals amb un 3,4% i un 2,3%, respectivament.

Com he comentat anteriorment, tot i que el percentatge més alt és el d'“Agregat, titular, doctor contractat o equivalent”, que implica que un alt nombre de participants a l'enquesta compten amb el títol de doctor, un percentatge molt petit de la nostra mostra és catedràtic o investigador postdoctoral.

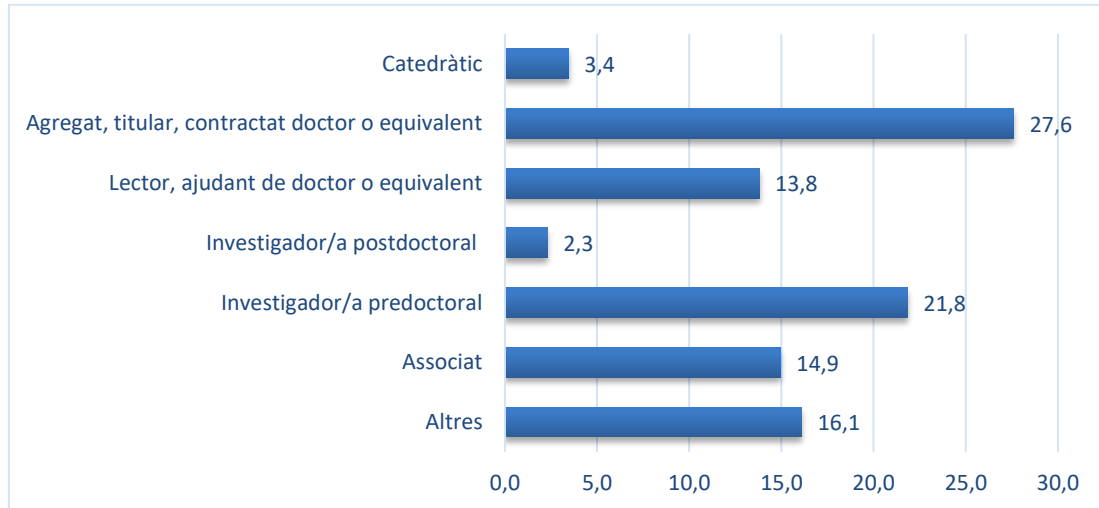

Figura 2: Categories contractuals en termes percentuals

Sobre l'àrea geogràfica principal d'estudi, la gran majoria estan dividits entre la Xina (31%) i el Japó (28%), sent la Xina la que obté el percentatge més alt. Corea és la que té un percentatge més baix, amb només un 6%, Taiwan amb un 7%, i després tenim l'àmbit d'Àsia Oriental en el seu conjunt, que quedaria amb un 22%. És significatiu,

doncs, ressaltar que al territori espanyol la majoria dels experts en l'Àsia Oriental tenen com a especialitat o bé la Xina o bé el Japó, i Corea seria la que menys especialistes té. Això repercuteix en l'oferta d'estudis de les universitats, ja que només a la Universitat de Màlaga i a la de Salamanca s'ofereix la menció de Corea en els Estudis d'Àsia Oriental, mentre que la resta es centren en la Xina i/o el Japó.

També comentar que alguns especialistes que han escollit l'àrea de l'Àsia Oriental com a resposta ho poden ser també d'una altra àrea més concreta que no sortia en les opcions que nosaltres vam donar o també ser especialistes en les dues zones geogràfiques amb més percentatge.

I dins del petit percentatge "d'Altres" entraria també la branca dels estudis àrabs de la Universitat Autònoma de Madrid, per exemple.

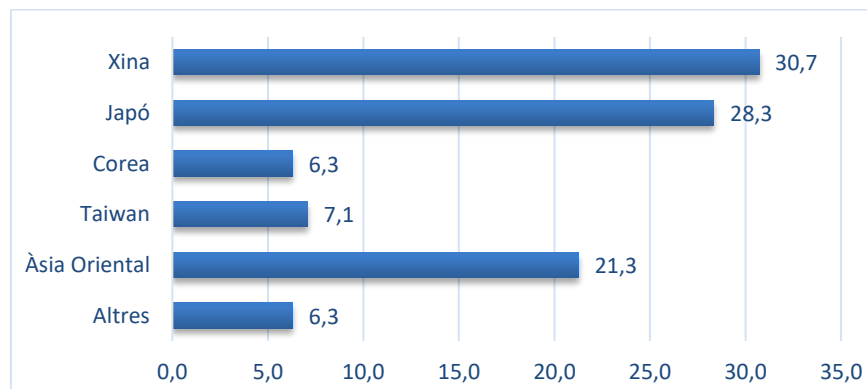

Figura 3: Àrea geogràfica d'investigació en termes percentuals

La següent pregunta era sobre els trams de recerca (estatals o autonòmics) que tenien reconeguts els investigadors que responien la nostra enquesta.

És significatiu que el 38,3% dels enquestats no ha respòs la pregunta sobre el número de trams de recerca que tenen reconeguts. Podem deduir, doncs, que no compten amb cap tram reconegut (perquè tractant-se d'un mèrit, és estrany que no vulguin que se sàpiga) i un 31% ha respòs que cap. Per tant, un 69,3% dels investigadors que han respòs l'enquesta actualment no tenen cap tram d'investigació reconegut o no ho volen dir. De fet, aquest resultat és coherent amb la tipologia de contractes dominant del professorat que treballa en aquesta àrea de coneixement.

Un 12,6% tenen un tram reconegut, un 10,3% en tenen dos, un 4,6% en tenen tres i per últim, un 2,2% en tenen 4 o 5. Seria un total d'un 29,7 d'investigadors amb trams reconeguts.

Tenint en compte que per tenir trams reconeguts cal ser agregat, titular, doctor contractat, lector catedràtic o equivalent (les tres primeres categories de la figura 4), comptàvem que un 44,8% dels enquestats en podien tenir. Per tant, d'acord amb les dades obtingudes no tots els investigadors que a priori poden tenir trams reconeguts en tenen.

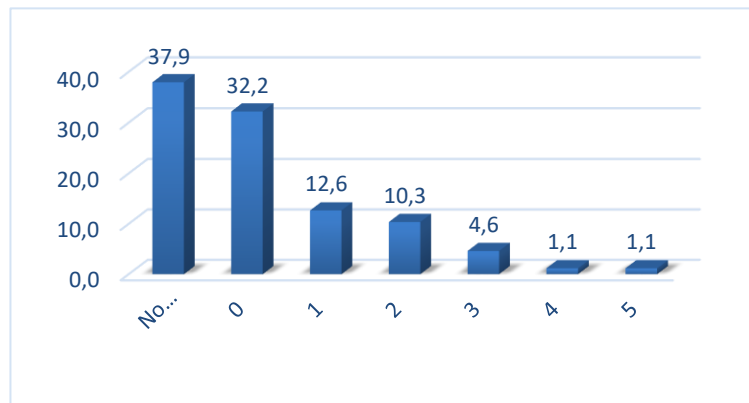

Figura 4: Trams d'investigació reconeguts

En l'enquesta vam preguntar si formaven part d'algun grup d'investigació, i del total de respostes, un 64,4%, més de la meitat, van respondre que sí en formaven part. Un 20,7% va respondre que no, i un 14,9% va respondre que formava part de més d'un. Per tant, gairebé un 80% dels enquestats són en un grup de recerca, la qual cosa significa que estan acostumats a treballar en equip.

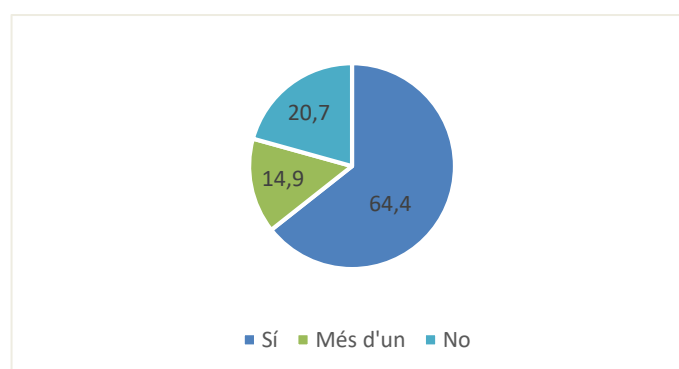

Figura 5: Formar part de grups d'investigació

També vam preguntar si participaven actualment en algun projecte d'investigació finançat que estigués en vigor, i un 52,9% va respondre que sí i un 6,9% va respondre que participava en més d'un, que, en total, seria un 59,8% de respostes afirmatives, dada

que com l'anterior és positiva en si mateixa, ja que significa que estan acostumats a competir pels recursos i a l'avaluació externa de la seva feina.

D'altra banda, un 40,2% va respondre que actualment no participava en cap projecte d'investigació finançat en vigor. És a dir, que un 40,2% de la nostra mostra d'investigadors en l'Àsia Oriental o està investigant pel seu compte o no s'està dedicant a la recerca actualment.

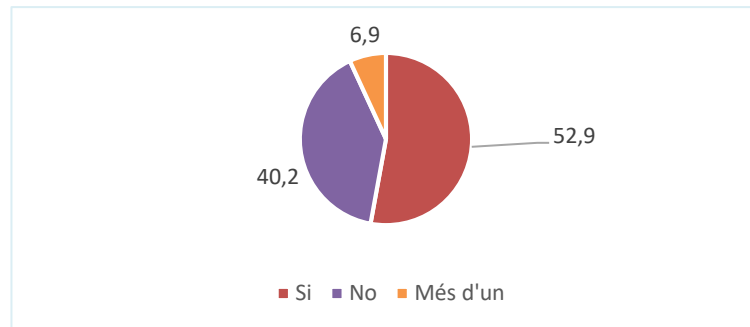

Figura 6: Participació en algun projecte d'investigació finançat en vigor

Un altre aspecte que ens va semblar interessant preguntar era si publicaven en coautoria, i un 59,8% va respondre que poques vegades. Un 24,1% va respondre que mai publicaven en coautoria i només un 16,1% va respondre que la majoria de les vegades publicaven en coautoria.

Això significa que la producció científica dins de la disciplina té lloc, majoritàriament, en solitari, malgrat que un percentatge alt dels informants pertanyen a grups de recerca i desenvolupen la seva activitat en el context de projectes finançats, on se sol premiar el treball en equip.

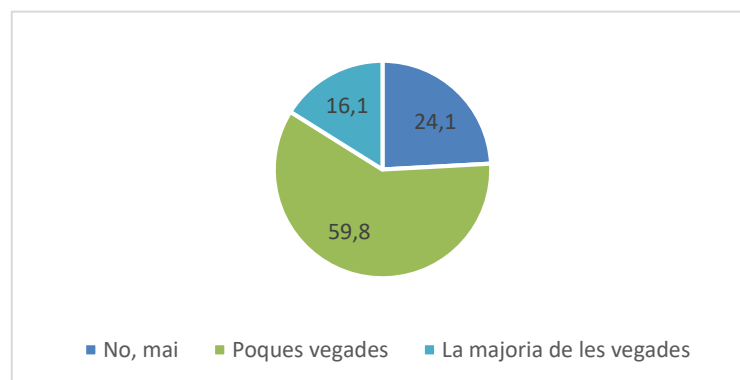

Figura 7: Percentatge d'autors que publica en coautoria

Veiem en la figura 10 que la majoria d'investigadors (un 69%) que han respost l'enquesta, no compten amb una web acadèmica pròpia. Aquest és un aspecte que clarament en dificulta la seva visibilitat com a recercadors.

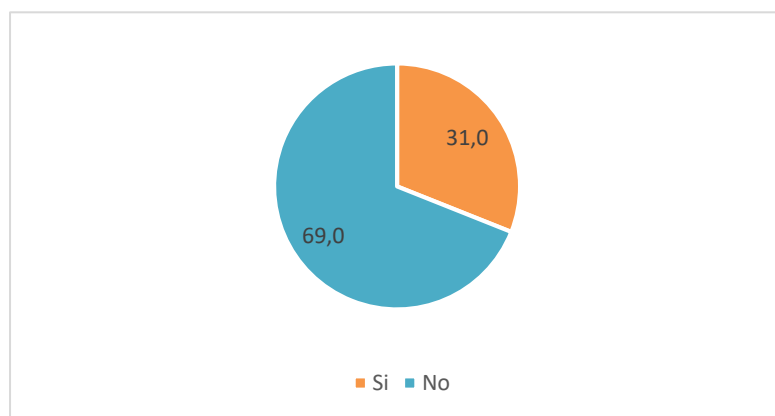

Figura 8: Percentatge d'investigadors amb pàgina web acadèmica pròpia

Del la petita mostra que ha respost que tenien una web acadèmica pròpia (31%), un 48,1% tenen la llista de les seves publicacions actualitzada. Un 25,9% ha escollit la resposta “parcialment” i un 22,2% ha respòs que no. És curiós que en una pàgina web acadèmica pròpia no es mantingui actualitzada la llista de publicacions de la persona en qüestió. Això ens dóna una pista sobre la importància que donen els investigadors a difondre o presentar la seva feina de manera ordenada i fàcil de trobar per a la resta de persones interessades.

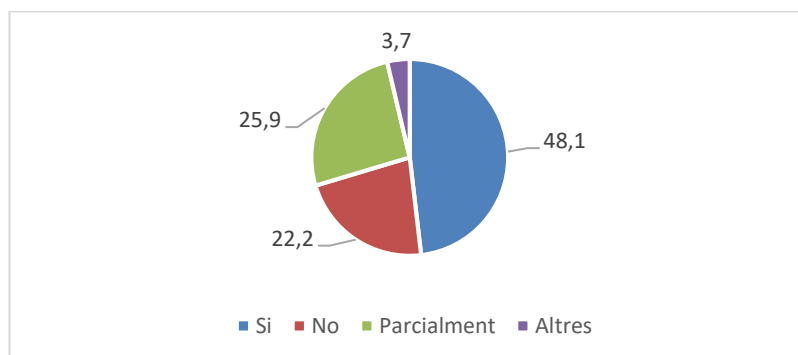

Figura 9: Percentatge d'investigadors que tenen la llista de publicacions actualitzada al seu web

L'última pregunta que inclourem en aquesta part sobre el perfil acadèmic dels investigadors és si compten amb un perfil en les xarxes acadèmiques més importants (veure la figura 10). La resposta en l'enquesta era múltiple així que molts d'ells van indicar que tenien un perfil en més d'una de les xarxes que proposàvem.

En la figura veiem que molts investigadors tenen un perfil a Academia.edu, amb un 19,7% del total. Academia.edu és una xarxa social on els acadèmics poden compartir els seus articles de manera gratuïta.²⁷ Orcid seria la segona plataforma més escollida, amb un 18%, seguida de LinkedIn, amb un 16,3%.

Orcid també és una plataforma gratuïta creada amb l'objectiu de facilitar a l'investigador la feina de mantenir un registre únic i la connexió amb la resta de disciplines i institucions.²⁸ LinkedIn per la seva banda, és una xarxa per crear el teu currículum on-line.

ResearchGate, plataforma gratuïta creada per connectar investigadors d'arreu del món i compartir la seva feina i articles,²⁹ també ha obtingut un alt percentatge (15,6%) i per últim, la cinquena xarxa amb més percentatge és Google Académico, que és un buscador de documents de caràcter acadèmic on la majoria dels documents són cedits pel mateix autor a través dels repositoris institucionals.³⁰ Les xarxes amb menys vots serien Microsoft Academic Search, ImpactStory i Kudos.

Hi ha una diferència notable entre les cinc primeres opcions més votades i la resta. Les cinc primeres tenen 13-19% de les respostes, mentre que la resta tenen 0-6%.

²⁷ Informació extreta de: <https://socialmediaeninvestigacion.com/academia-edu-red-social-investigadores/>. Consultat el 28 d'abril de 2018.

²⁸ Informació extreta de: https://orcid.org/content/initiative?locale_v3=es. Consultat el 28 d'abril de 2018.

²⁹ Informació extreta de: <https://www.researchgate.net/about>. Consultat el 28 d'abril de 2018.

³⁰ Informació extreta de: http://biblioguias.uam.es/tutoriales/google_academico. Consultat el 28 d'abril de 2018.

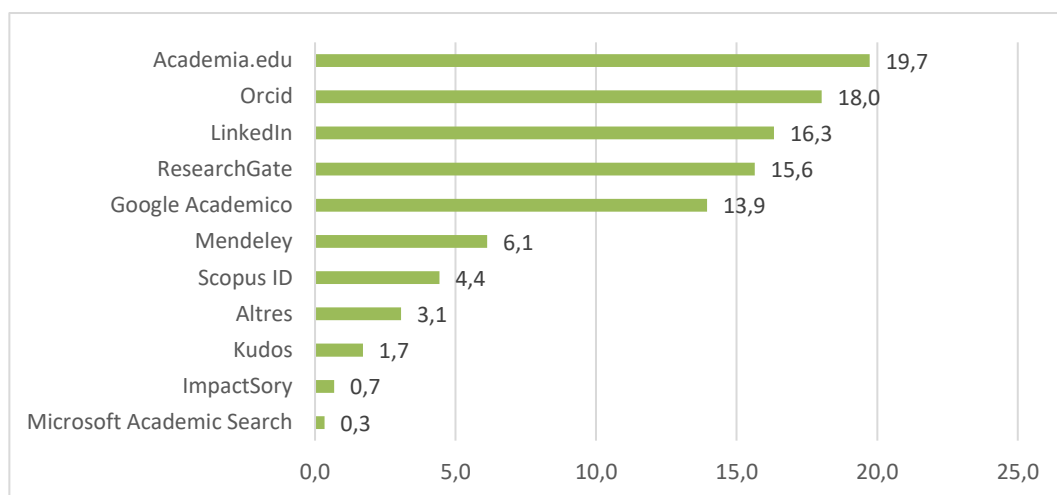

Figura 10: Percentatge d'investigadors amb perfils a xarxes acadèmiques

4.3. Visibilitat i difusió de contingut

En aquest bloc de l'anàlisi agruparem totes les preguntes sobre visibilitat i difusió de la feina en forma de publicacions dels investigadors. Serà aquí on veurem la seva opinió sobre l'esforç que inverteixen a difondre la seva feina, la importància que donen a la seva visibilitat i a l'interès que desperta entre la comunitat acadèmica i no acadèmica.

La primera pregunta d'aquesta part de l'anàlisi anava encaminada a esbrinar si els investigadors tenen les seves publicacions en accés obert a text complet. Tal com mostra la figura 11, més de la meitat (51,7%) va respondre que solament algunes. El 26,4% va respondre que en tenien la majoria i un 13,8% va respondre que tenien totes les publicacions en accés obert a text complet. Només un 8% va respondre que no tenien cap publicació en accés obert.

Tot i així, el major percentatge és "solament algunes", això pot ser degut a que les mateixes editorials o revistes no permetin publicar en accés obert de manera que un cop més, podem fer-nos una idea de la dificultat que resulta fer-se visible si els interessats en les publicacions sobre aquest àmbit només poden accedir-ne a una part. La dada positiva és que un 40,2% dels enquestats van respondre que tenen totes o la majoria de les seves publicacions en accés obert.

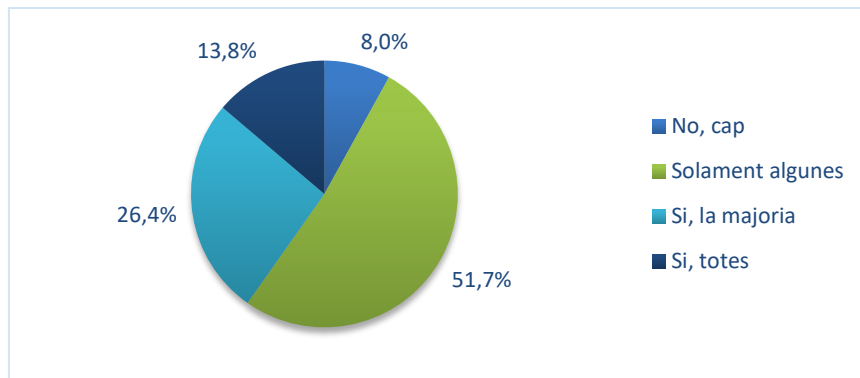

Figura 11: Percentatge d'investigadors que tenen les seves publicacions en accés obert a text complet

D'altra banda, vam preguntar en quines plataformes de les següents hi penjaven les seves publicacions (vegeu la figura 12): Academia.edu, els repositoris institucionals de la universitat, ResearchGate, la seva pròpia pàgina web o en d'altres plataformes.

En aquest cas el que crida l'atenció és que el percentatge més alt se l'endugui Academia.edu, una xarxa social per a acadèmics a la qual cal estar donat d'alta per poder accedir als documents, de manera que les publicacions no es troben en accés obert pròpiament dit. D'altra banda, també cal fer notar que Academia.edu està molt més implantada que ResearchGate entre els acadèmics dels Estudis de l'Àsia Oriental, tot i que es tracta de dues iniciatives molt semblants.

Això es podria deure a dos motius: o bé les seves universitats no disposen de repositoris o bé no es promouen institucionalment. En tot cas, legalment, totes les publicacions derivades de la recerca que es financia amb fons públics (siguin nacionals o europeus) hauria d'estar en accés obert i ara mateix sembla que això no passa. També cal destacar que el 46% dels enquestats comparteixen la seva producció científica o bé a ResearchGate o bé a Academia.edu, dues iniciatives privades amb ànim de lucre i polítiques de respecte a la propietat intel·lectual poc transparents.

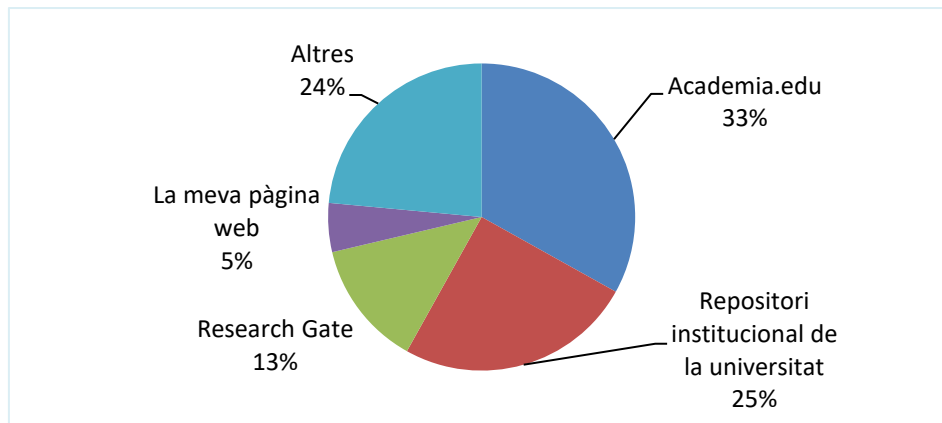

Figura 12: Percentatge d'investigadors que comparteixen les seves publicacions en diferents plataformes

En la següent figura hi hem inclòs dues preguntes de l'enquesta. Vam demanar als investigadors que puntuessin de l'1 al 5 (sent 1 gens important i 5 molt important) la importància que l'editorial on publiquen permeti que la seva feina estigui en accés obert i la importància que la revista on publiquen estigui indexada en bases de dades selectives o compti amb un bon índex d'impacte.

Entre les dues preguntes hi ha hagut una diferència notable de respostes que ara analitzarem. Per començar direm que el 57,5% dels investigadors han respòs que per a ells és molt important que la revista on publiquen estigui indexada en bases de dades selectives o tingui un bon índex d'impacte. Un 20,7% han respòs que és força important i un 11,5% han respòs que és important. Seguidament un 4,6% ha respost que ho troben poc important i, per últim, un 5,7% opinen que no és gens important l'impacte que pugui tenir la revista on publiquin la seva feina.

Ara passem a analitzar la pregunta sobre la importància que l'editorial on publiquen permeti que la seva feina estigui en accés obert. En aquest cas, les opcions de molt important i bastant important estan força igualades, amb un 36,8% i un 37,9% respectivament. L'opció d'"important" en aquest cas s'ha quedat amb un 20,7%, i els percentatges més baixos serien "poc important" i "gens important" amb un 2,3% en ambdós casos.

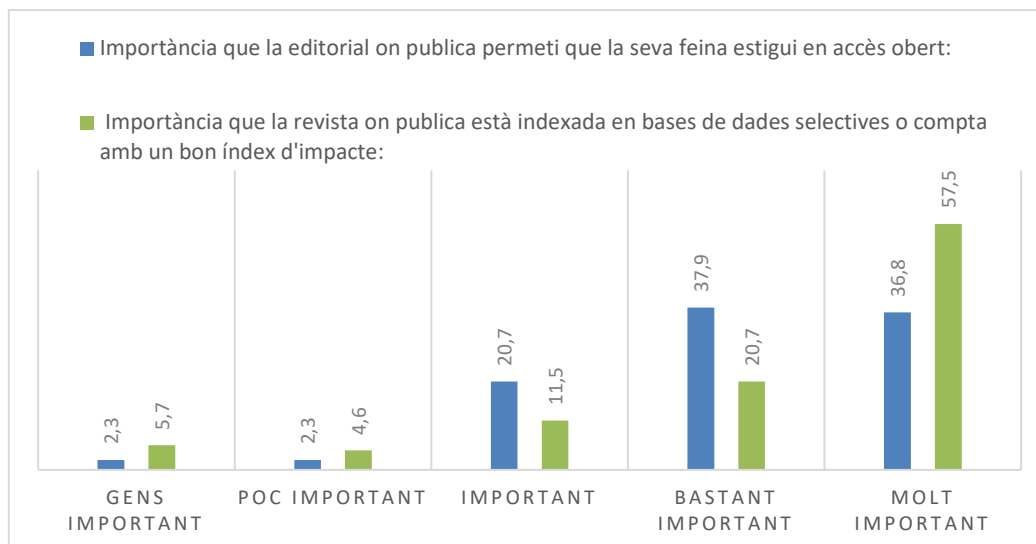

Figura 13: Opinió sobre l'editorial i revista on publicar

Seguidament, vam preguntar si els investigadors utilitzaven algunes de les següents eines per difondre continguts o resultats de la seva investigació més enllà del món acadèmic i els resultats es mostren a la figura 14. Igual que en alguna pregunta anterior, la resposta era múltiple i podien triar més d'una eina de les que nosaltres proposàvem, per tant, alguns d'ells van escollir més d'una opció.

Sorprenentment, de totes les opcions que vam donar, la més votada ha sigut “Altres” amb un 14%. És a dir, a part de totes les opcions que vam donar als investigadors (vuit opcions en total) la majoria d'ells van votar l'opció “Altres” donant a entendre que difonen continguts més enllà del món acadèmic utilitzant altres eines o recursos. La segona més votada va ser “Articles de premsa o revistes no acadèmiques” amb un 13,5%. Facebook i Twitter també van ser escollits en un 13% i 12,1% dels casos, respectivament. L'opció amb un percentatge més baix va ser LinkedIn, amb un 7,7%.

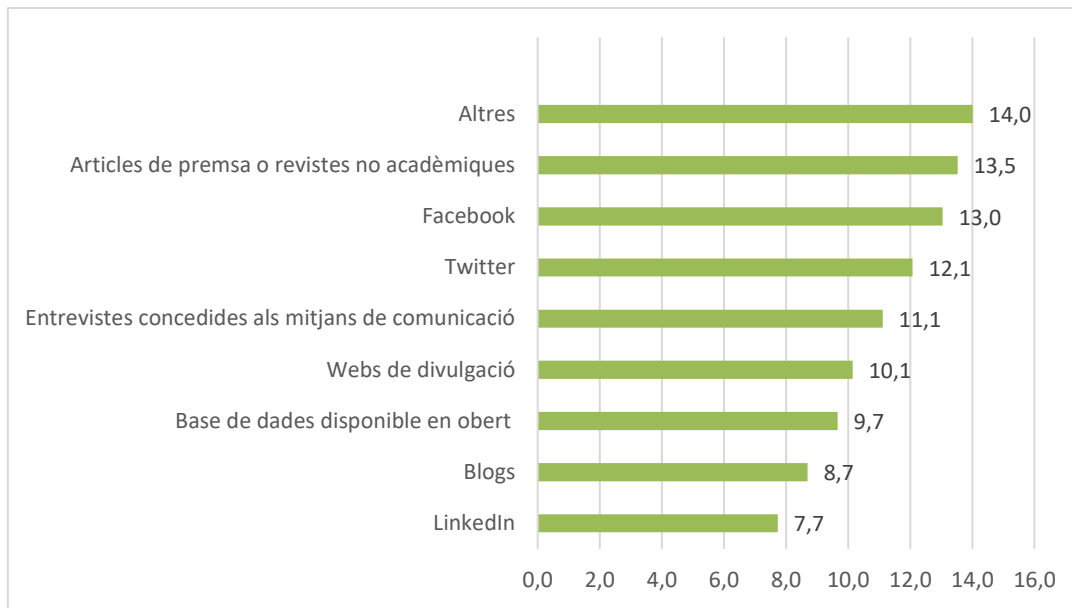

Figura 14: Eines per difondre continguts més enllà de l'acadèmia

Després de la pregunta sobre les eines que utilitzaven per difondre la seva investigació fora de l'àmbit acadèmic, vam preguntar quina era la seva opinió sobre el seu paper en la promoció de les seves publicacions un cop publicades. Vam donar cinc opcions. De totes les opcions, la que va obtenir un percentatge més alt va ser “A favor, però no dispo de temps per dedicar-m’hi” amb un 55,2% de les respostes. La segona opció més escollida va ser “Molt a favor, posat que és necessari per a que arribi al màxim de persones interessades, per aquest motiu hi dedico temps regularment” amb un 24,1% i l’opció menys freqüent va ser “Totalment en desacord, ja que ja tinc suficient amb publicar el meu treball” amb un 2,3% del total.

Les conclusions que podem treure d’aquest conjunt de respostes podrien ser que més de la meitat de la nostra mostra d’investigadors de l’Àsia Oriental estan a favor de la promoció de les seves publicacions, però que creuen que ells no disposen de temps suficient per a dur a terme aquesta tasca i que per tant, hi hauria d’haver algú que s’hi dediqués. També podem extreure la conclusió que gairebé una quarta part sí que dedica i inverteix el seu temps a promoure la seva feina.

A continuació d'aquesta pregunta, vam preguntar quina importància tenia per als investigadors que les seves publicacions es difonguessin entre diversos actors. Vam donar nou opcions (vegeu la figura 16) i els vam demanar que les puntuessin des de “Molt important” a “Gens important”.

Aquests resultats posen de manifest la importància que donen els investigadors als diferents actors socials, més enllà del món acadèmic, en relació a la seva feina.

A la figura 15, veiem que de totes les opcions, votada amb un 97,7%, la que per a la nostra mostra d'investigadors tenia més importància és “Educadors o estudiants”. Seguidament trobem “Altres acadèmics” amb un 96,6% i per últim, dels grups d'actors que vam proposar, el que ha obtingut un major percentatge com a “Molt important” és els de “Professionals”, amb un 81,6%.

Ara passem a analitzar els que tenen puntuacions més baixes però, tot i així, considerants importants. En aquest cas trobaríem el “Públic no acadèmic” amb un 79,3%, els “Periodistes” amb un 65,5% i, després, “Agents finançadors” amb un 62,1%. Per últim, quedaria “Govern i polítics”, amb un 56,3% i “Administració” amb un 51,7%.

Com a últim actor que ens queda per analitzar trobaríem “Empreses o indústries” on el percentatge més alt seria l'opció d’“indiferent” amb un 46%.

Per últim, comentar que els actors que han rebut un percentatge més alt com a poc important també han estat “Empreses o indústries” amb un 27,6%, seguit per “Administració” i “Agents finançadors”, ambdós amb un 16,1%.

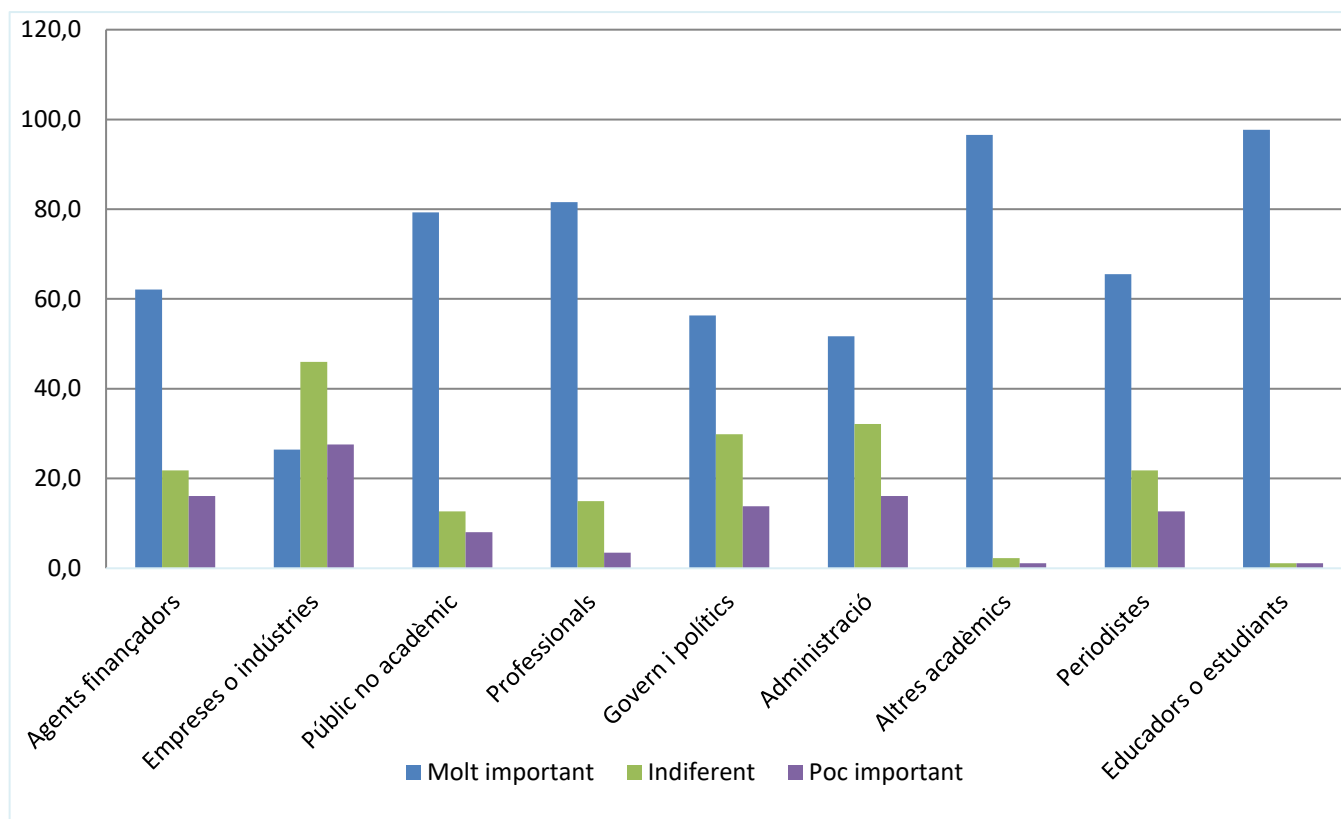

Figura 15: Importància de la difusió de publicacions en els següents

En aquesta penúltima pregunta, volíem saber quins indicadors feien servir o es fixaven els investigadors per saber si la seva feina era d'interès per altres acadèmics. L'opció més votada va ser "Cites en Google Scholar" amb un 21,2% i amb molt poca diferència de percentatge, la segona més votada va ser "Descàrregues o visites dels meus articles en repositoris" (estadístiques d'ús) amb un 20,7%. Torna a passar com en alguna pregunta anterior que la tercera opció més votada és "Altres", en aquest cas amb un 16,6%. La resta d'opcions ja tenen un percentatge molt més baix sent la menys votada "Cites en WoS" amb un 2,9%

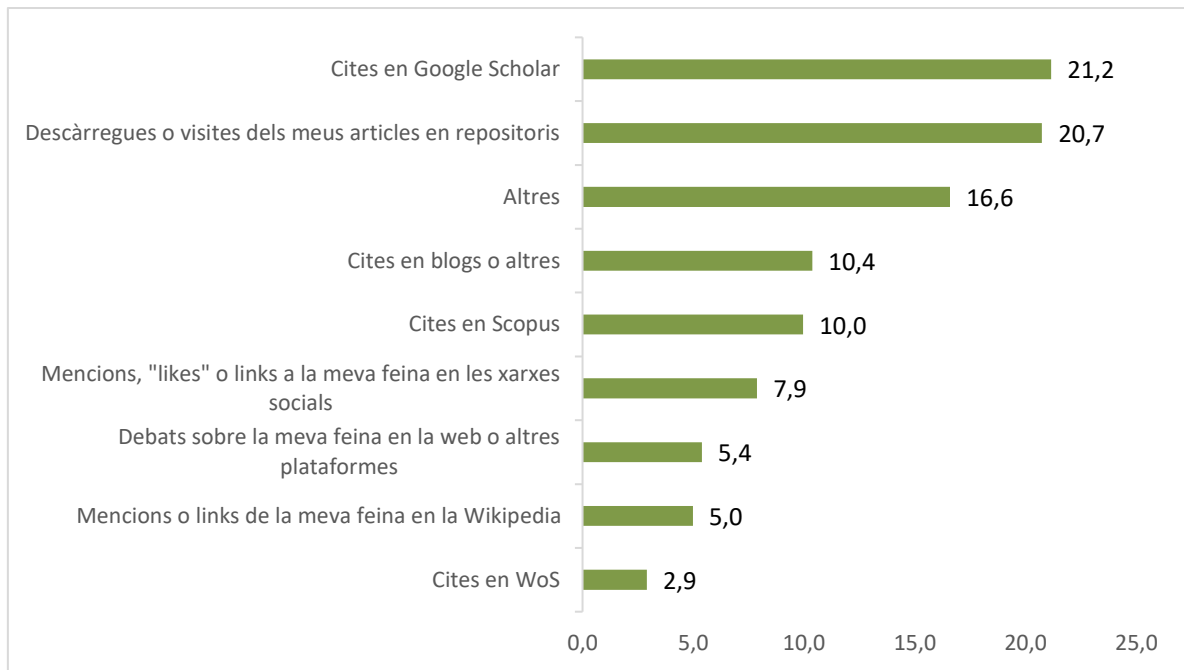

Figura 16: Indicadors per saber la importància de la seva feina per altres acadèmics

Per finalitzar aquest bloc de l'anàlisi, arribem a l'última pregunta sobre l'opinió dels investigadors quant a la seva visibilitat i difusió (vegeu la figura 17). Vam preguntar obertament si creien que el seu treball podia guanyar més visibilitat de la que tenia actualment, i un 69% va respondre que sí. Un 18,4% va respondre que no ho sabia segur, però que li agradaria saber-ho, un 6,9% va respondre que no estava segur, però que tampoc li volia dedicar més temps del que ja li dedicava i, finalment, un 5,7% va respondre que no creia que pogués fer més per guanyar visibilitat.

Després d'aquests resultats podem dir que més de la meitat dels investigadors que van respondre l'enquesta creuen, després de tot, que la seva feina sí que podria guanyar més visibilitat al cap i a la fi.

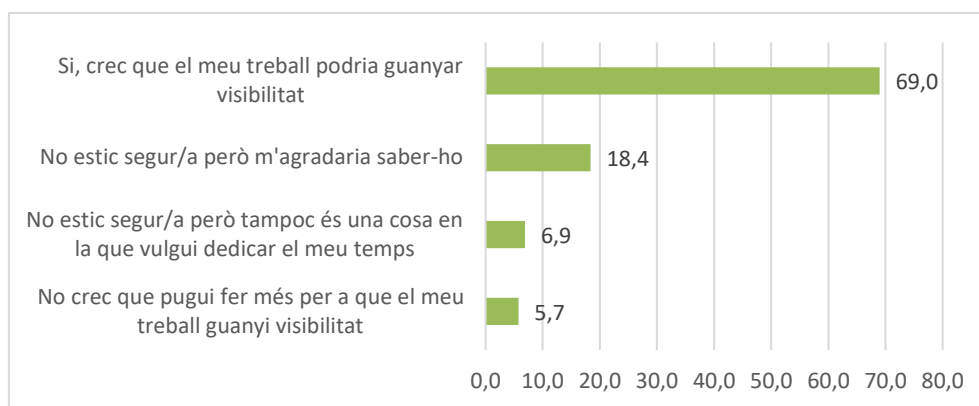

Figura 17: Opinió sobre la visibilitat del seu treball

4.4. Associacions i esdeveniments acadèmics relacionats amb l'Àsia Oriental

En aquesta part analitzarem les dues preguntes de l'enquesta que tenien a veure amb les associacions que existeixen actualment sobre l'Àsia Oriental o similars i els diversos esdeveniments acadèmics sobre Àsia Oriental o disciplines afins que es celebren durant l'any. Primerament vam preguntar als investigadors que van respondre l'enquesta si formaven part d'alguna associació d'Àsia Oriental. Els resultats indiquen que més de la meitat (el 67,8%) sí formen part d'alguna associació d'investigadors d'Àsia Oriental mentre que la resta (el 32,2%) va respondre que no.

Als que van respondre afirmativament, els vam preguntar de quina associació formaven part i vam obtenir respostes molt diverses. Les hem agrupat en una taula, on es diferencien las associacions d'àmbit nacional i les d'àmbit internacional. Les que més van aparèixer o repetir van ser: Asociación Española de Estudios de Asia Oriental (AEEAO), Association for Chinese Studies (EACS), Asociación de Estudios Japoneses en España (AEJE), European Association for Japanese Studies (EAJS) i Association for Asian Studies (AAS).

D'altra banda, també van aparèixer alguns grups d'investigació o centres d'estudis, que mencionarem a la part d'altres, ja que no es considerarien associacions acadèmiques com a tal, però sí que les inclourem com a part de les respostes de l'enquesta.

Taula 3: Associacions a nivell nacional i internacional

Zona geogràfica	Àmbit	Nom de l'associació
Japó	Nacional	Asociación Española para la Preservación de la Espada Japonesa o nihontô y las tradiciones antiguas o koryû
		Asociación de Estudios Japoneses en España
		Asociación de Profesores de Japonés en España
	Internacional	British Association for Japanese Studies
		European Association for Japanese Studies
		European Network of Japanese Philosophy
		Japan Art History Forum
Xina	Internacional	Association française d'études chinoises
		Association Study Early China
		Chinese Language Teachers Association
		Early Medieval China Group
		European Association of Chinese Studies
		Society for the Study of Chinese Religions
Corea	Nacional	Centro Español de Estudios Coreanos
		Centro Español de Investigaciones Coreanas
Pacífic	Nacional	Asociación Española de Estudios del Pacífico
Àsia Oriental	Nacional	Asociación Española de Estudios de Asia Oriental
	Internacional	Association of Asian Studies
		European Association for Asian Art and Archaeology
		International Convention of Asia Scholars
		Irish Association for Asian Studies
Altres	Internacional	Sixteenth Century Society
		The International Association for the Study of Traditional Asian Medicine
	Altres grups o centres nacionals	Asociación de desarrollo E-comercio China-España
		Centre d'estudis i recerca sobre Àsia Oriental de la UAB
		Centro Español de Historia de las Relaciones Internacionales
		Comité Español de Historia del arte
		Grupo de Estudios de Interacciones: Europa-Asia
		Grupo de Investigación Asia
		Grupo Japón de la Universidad de Zaragoza
	Altres grups o centres internacionals	Comité Internacional de Historia del Arte
		Philippine Studies Group (ICOPHIL)
		Red Académica de América Latina y el Caribe sobre China (RED ALC-CHINA)
		Revista Iberoamericana de Estudios de Asia Oriental (Rediao)

Seguidament de les preguntes sobre les associacions, vam passar a preguntar sobre els congressos o esdeveniments acadèmics que es celebren anualment o cada cert temps tant a nivell nacional com internacional.

De tots els investigadors que van respondre l'enquesta, el 95,4% ha assistit algun cop a algun esdeveniment acadèmic o congrés sobre Àsia Oriental o similar. És un alt percentatge, tenint en compte que en la pregunta anterior poc més de la meitat formaven part d'alguna associació. Només el 4,6% ens va respondre que no havia assistit mai a algun esdeveniment acadèmic o congrés sobre l'Àsia Oriental.

Entre totes les respostes que hem rebut sobre els diferents congressos en els quals han assistit, aquests han estat els més mencionats: Foro Español de Investigación sobre Asia Pacífico (FEIAP),³¹ Congreso de la Asociación de Estudios Japoneses en España (AEJE), European Association for Chinese Studies Conference (EACS) i Association for Asian Studies Conference (AAS).

Com hem fet a la pregunta anterior, hem agrupat les respostes en una taula, amb les associacions que ens han mencionat a les enquestes, tant nacionals com internacionals, dividides segons la zona geogràfica.

³¹ Val a dir que aquest congrés ha canviat recentment de nom a ha estat substituït pel Congreso Internacional de la Asociación Española de Estudios de Asia Oriental, que celebrarà la seva primer edició el juny de 2018 (vegeu: <http://www.esasiaoriental.es/congreso/malaga-2018/>). Consulta el 4 de maig de 2018.

Taula 4: Congressos nacionals i internacionals de l'Àsia Oriental dels investigadors de la mostra

Zona geogràfica	Àmbit	Nom del congrés o activitat
Japó	Nacional	Conferencias Grupo Japón
		Congreso nacional de la Asociación de Estudios Japoneses en España
		Encuentro Hispano-japonés
		Semana Cultural de Japón en Sevilla
		Seminario de Animación japonesa en Valencia
	Internacional	British Association for Japanese Studies Conference
		Congreso Internacional de Arte japonés
		Congreso internacional de la Asociación de Estudios Japoneses en España
		European Association for Japanese Studies Conference
		European Network of Japanese Philosophy Conference
		Japan Art History Forum Conference
		Replaying Japan Conference
Xina	Nacional	Conferencias del Instituto Confucio
		Congreso de la Asociación de Antiguos Estudiantes Chinos en España
		Congreso Internacional de Intercambios Culturales entre China y España
		Congreso sobre la Lengua China y su Enseñanza
		Encuentro Jóvenes Sinólogos
	Internacional	Congreso de Sinología Hispánica
		Congreso Iberoamericano de Estudios Chinos
		Congreso Internacional de Lingüística Aplicada

		Congreso sobre la Enseñanza del Chino a Hispanohablantes
		European Association of Chinese Studies Conference
		Foro Internacional de Sinología
		International Communication of Chinese Culture
		International Society for the Study of Chinese Overseas Conference
		New European Research on Contemporary China Conference
		Simposio Internacional de Estudios Sobre China
		Simposio Internacional de Hispanistas en Beijing
		The Chinese Language Teachers Association Conference
Corea	Internacional	Korean Studies Graduate Students Convention in Europe
		The Association for Korean Studies in Europe Conference
Àsia Oriental	Nacional	Congreso de la Asociación Española de Estudios de Asia Oriental
		Congreso del Grupo de Estudios de Interacciones: Europa-Asia
		Foro Español de Investigación sobre Asia Pacífico
	Internacional	Association Asian Studies Conference
		Congrès Asie (French Network for Asian Studies International Conference)
		Congreso Internacional de Arte asiático
		International Convention of Asian Scholars
		One Asia Foundation Conference
		Seminario Internacional sobre Asia Oriental y América Latina
Pacífico	Nacional	Congreso de Colección Española de Investigación

		sobre Asia Pacífico
Altres	Nacional	Congreso de la Asociación de Historia Contemporánea
		Congreso de la Asociación Ibérica de Estudios de la Traducción e Interpretación
		Congreso de la Sociedad Española de Literatura Genera y Comparada
		Congreso Encuentros Complutenses en torno a la Traducción
		Seminario Permanente de Estudios Interdisciplinares
	Internacional	British Comparative Literature Association Conference
		Congreso Internacional de la Asociación Asiática de Hispanistas
		Daoist Studies Conference
		European Association for Asian Art and Archaeology Conference
		International Conference on Translation
		International Congress on Traditional Asian Medicine
		International Union of Anthropological and Ethnological Sciences Congress
		ISA Forum of Sociology
		Seminarios CIDOB (Barcelona Centre for International Affairs)

4.5. Web amb el recurs sobre indicadors de qualitat REAO

Per finalitzar la part de l'anàlisi, passarem a l'última part de l'enquesta, que esta formada per tres preguntes sobre el web amb el recurs sobre Indicadors de qualitat de les revistes d'Àsia Oriental (REAO). La primera pregunta que vam fer era si coneixien el recurs i el 51,7% dels investigadors va respondre que no, mentre que el 48,2% va respondre que sí.

Dels que van respondre que sí, vam preguntar la freqüència d'ús. El 54,8% va respondre que l'havia consultat algun cop, un 31% que només l'havia consultat una vegada i un 14,3% va respondre que el consultava sovint.

D'altra banda, també vam preguntar la seva opinió sobre el seu grau d'utilitat, i els vam demanar que el puntuessin de l'1 al 5, sent 1 gens útil i 5 molt útil.

La resposta no era obligatòria, i només el 40,2% la van respondre. D'aquest 40,2%, 21,8% van puntuar el recurs sobre indicadors de qualitat de les revistes d'Àsia Oriental amb un 5, és a dir, com a molt útil. Un 10,3% va puntuar el recurs amb un 4, un 6,8% el van puntuar amb un 3 i un 1,1% el van puntuar amb un 2. No hi va haver ningú que el puntués amb un 1 (gens útil).

L'últim aspecte de l'anàlisi està relacionat amb les revistes i editorials més mencionades a la pregunta de l'enquesta sobre les cinc publicacions més rellevants en els últims deu anys dels investigadors que van respondre l'enquesta. No era obligatòria, però vam poder obtenir una petita mostra de les editorials i revistes on publiquen els investigadors especialitzats en l'Àsia Oriental. De les revistes mencionades pels investigadors, destaquem: *Modern Asia Studies*, *Journal of Asian History*, *Asiadémica*, *China Perspectives*, *Inter-Asia Papers*, *The China Journal*, *Sinología Hispánica* i *Revista de Estudios de Asia y Africa*.

També destaquem algunes que s'han repetit en més d'un investigador: *Mirai: Estudios Japoneses*, *Revista de Museología*, *Babel: Revista International Journal of Translation*.

De les editorials mencionades, destaquem: Editorial de la Universidad de Granada, Aconcagua Libros, Edicions Bellaterra, Edicions Cátedra, Ediciones You-Feng, Editorial Palas Atenea i Editorial Universidad de Costa Rica. Altres editorials

mentrades són: Nova Publishers, Editorial Alas, Satori Ediciones, Kailas i Trotta Editorial.

Hem elaborat la llista sencera d'editorials i revistes que hem pogut recollir a partir de les respostes de les enquestes i la podreu trobar a l'annex 6.5. A partir d'aquesta llista, veiem que s'han mencionat una gran majoria de revistes d'àmbit internacional comparat amb les revistes d'àmbit nacional que han sortit nombrades, però en canvi, passa a l'inrevés pel que fa a les editorials. Veiem una gran majoria d'editorials d'àmbit nacional on els investigadors publiquen la seva recerca mentre que, entre la nostra mostra d'investigadors, pocs publiquen en editorials internacionals.

5. Conclusions

Després de tota la investigació i l'anàlisi feta, arribem a concloure el treball amb algunes conclusions clares. Com bé comentàvem al principi, aquest treball s'ha fet amb l'objectiu de conèixer l'estat actual dels experts d'Àsia Oriental, on es troben, com es relacionen i quin futur en podem preveure.

Primerament, veiem després de tot el treball que els investigadors d'Àsia Oriental estan molt repartits en el territori, ja que hem vist que moltes universitats disposen d'algun tipus d'estudi sobre Àsia tot i que poques ofereixen un grau. Podem dir que els centres amb més recerca sobre Àsia Oriental són la Universitat Autònoma de Barcelona i la Universitat de Granada.

Partíem de la premissa que la UAB era l'única universitat que es coneixia que tenia un departament específic per a aquests estudis, però a mesura que hem anat investigant, hem descobert algunes altres universitats que també compten amb un departament que porta el nom d'aquests estudis. Això és una bona notícia ja que demostra que els estudis van guanyant més presència i visibilitat.

Hem pogut veure en la nostra mostra d'investigadors que hi ha un alt percentatge d'agregats o doctors contractats i investigadors predoctorals, és a dir, que encara no són doctors. Això pot ser degut a què estem davant d'un col·lectiu, com hem mencionat anteriorment, en vies d'estabilització.

Això em porta a comentar que es va donant més importància a tenir un grup de persones que centrin la seva investigació en els països asiàtics tot i que, actualment, la majoria d'ells són investigadors d'altres àmbits no especialitzats en Àsia Oriental. Trobem experts en art, política, filosofia, però no d'un tot. Això s'explica perquè no existien estudis especialitzats en Àsia Oriental fins fa relativament poc.

El fet que aquests estudis especialitzats siguin relativament nous, també provoca que els nous graduats en l'Àsia Oriental corrin el risc que la seva titulació no tingui visibilitat en el món laboral i molts d'ells han d'especialitzar-se encara més, ja sigui a través d'un màster o d'altres estudis per entrar al món laboral com a expert en l'Àsia Oriental. Per tal de canviar això, a part de crear un departament concret per als EAO, és necessari la implicació tant dels investigadors com de les mateixes universitats per donar visibilitat als experts en la matèria.

Anem a comentar doncs, la part del treball sobre la visibilitat dels investigadors que hem enquestat. Primer comentar la dificultat amb la que m'he trobat a l'hora de contactar i crear un cens amb els experts actius actuals dels estudis de l'Àsia Oriental. Així mateix, la dificultat amb què m'he trobat a l'hora de polir el cens, degut al gran nombre de noms de persones no investigadores o acadèmics que han entrat al meu primer cens.

S'hauria d'aconseguir crear un cens com el que hem intentat fer nosaltres amb els noms dels investigadors actius actuals i tota la seva informació possible ja que en el meu cas no he pogut crear una base de dades completa perquè m'ha faltat informació per part seva i tampoc m'ha estat fàcil trobar-la pel meu compte. Aquest pas és important per tal de facilitar la creació de la comunitat d'estudis asiàtics i l'accés a aquesta informació a tota persona que formi part de les investigacions de la matèria prèviament mencionada.

Un altre punt és que ens hem trobat que molts d'ells publiquen en diferents revistes sobre l'Àsia Oriental, moltes d'elles internacionals, com revistes alemanyes o franceses. Veiem, en canvi, que el nombre de revistes espanyoles o publicacions nacionals que han sorgit en l'enquesta és molt més baix, dada que es tradueix en una manca d'interès per part d'Espanya en quant als estudis o la recerca d'Àsia Oriental.

D'altra banda, hem vist durant el treball que la majoria d'ells no disposa de les seves publicacions en accés obert, o no tenen creada una llista de les seves publicacions en una web pròpia o en una xarxa acadèmica oberta, sinó que moltes de les seves publicacions es poden trobar a Aademia.edu o a ResearchGate, abans que en repositoris de les universitats. Això ja dificulta molt poder guanyar visibilitat. Tot i així, hem observat que els investigadors sí que donen importància al fet de publicar en revistes que tinguin un bon índex d'impacte, i quant a les editorials també, tot i que amb un percentatge més baix. Per augmentar la visibilitat dels investigadors, seria bo la creació d'un espai web on tots poguessin publicar i comentar la seva recerca amb tots els experts interessats.

Finalment, podem concloure aquesta part dient que un alt percentatge de la nostra mostra d'investigadors creu que podrien guanyar en visibilitat, per tant, assumeixen que no estan fent tot el possible i que encara els queda molt per fer. No vull deixar de comentar que nosaltres hem agafat una mostra dels investigadors especialitzats en l'Àsia Oriental. Com veureu, l'annex del cens és molt ampli, i de tots els que formen part del cens, només una tercera part ens ha contestat. Amb això vull dir,

que els que han contestat és probable que busquin guanyar visibilitat o informar-se sobre la situació, però que continua havent-hi molts que no són visibles ni participatius.

De totes maneres, la visibilitat de la nostra mostra d'investigadors podem dir que es podria millorar i podria augmentar notablement.

No hem de deixar passar l'anàlisi de la participació en congressos i associacions. La assistència a congressos es del 95,4% i la participació en associacions es del 67,8%. Podem veure que la implicació en l'àmbit dels congressos és més àmplia que en l'àmbit de les associacions i això es tradueix en una diferència del 27,6%. Creiem que això és degut a que formar part d'una associació dóna més responsabilitats. Tot i així, caldria veure quants d'ells han assistit com a ponents i quants com a oients.

Constatem que hi ha una gran varietat de congressos amb temàtiques molt diverses i la majoria internacionals. De totes maneres estem sorpreses de la quantitat de congressos i seminaris que es duen a terme a Espanya sobre aquesta temàtica.

De la mateixa manera que hem vist que la gran majoria de les publicacions dels investigadors són en revistes d'àmbit internacional, la gran majoria de llibres estan publicats en editorials espanyoles. Tot això ens dóna pistes del seu grau d'internacionalitat.

Concloent el treball doncs, tot i que la visibilitat dels investigadors de l'Àsia Oriental es pugui millorar i augmentar, podem dir que tenen cert impacte dins la comunitat internacional, però que continua sent un món d'investigadors tancat i nou amb una certa falta obertura i normalització.

També m'agradaria comentar les dificultats que m'he trobat durant l'elaboració del treball, des de buscar i contactar amb els investigadors, crear un cens el més acurat possible amb poca informació, tot i que mencionem que hi va haver una alta participació al principi del treball, he de dir que només un terç del cens em va respondre l'enquesta i m'esperava una participació encara més alta. Podem treure dues conclusions: o que no els interessa fer-se visibles ni col·laborar amb estudis sobre el seu àmbit d'estudis o que, per qüestions que desconec, no rebessin el correu electrònic amb l'explicació de l'estudi i l'enquesta. De totes maneres, hem pogut realitzar el treball amb la informació que hem recopilat sense cap problema.

És un treball, que si pogués el tornaria a començar de nou corregint tots aquells errors que han endarrerit la meva cerca, sobretot la formulació de les preguntes de l'enquesta, i que no m'han permès arribar a complir tots els objectius que teníem marcats.

He après sobre la dificultat de molts acadèmics i docents quant a com està dissenyada la recerca i docència a les universitats espanyoles, ja que no només són professors, sinó que molts estan obligats a investigar i/o publicar o a l'inrevés. Això fa que no puguin centrar-se en una de les dues coses.

També he après la importància d'una enquesta estructurada per realitzar un estudi de caire bibliomètric.

Finalment, amb aquest treball hem aconseguit crear el mapa que ens havíem proposat, sabent on es troben els experts en Àsia Oriental arreu d'Espanya i descobrint també que tenen poca visibilitat aquí, però que publiquen amb la mirada posada en la comunitat internacional.

Seria bo que aquest treball no es quedés aquí, ja que només és una aproximació a la realitat actual. Aquesta investigació feta amb més temps del que jo he disposat i amb més col·laboració per part dels investigadors podria ser de molt interès per a tots els que es dediquen a la recerca dels EAO i per a qualsevol persona interessada en saber la situació d'aquests estudis a Espanya. A part, seria un punt de partida per saber en quin punt es troben els Estudis de l'Àsia Oriental, on millorar i on insistir per poder créixer i poder arribar a l'objectiu de guanyar visibilitat i normalitzar els estudis d'EAO.

6. Annex

6.1. Resum/ transcripció de l'entrevista al professor Seán Golden

1. Podria fer-me un breu resum sobre l'evolució històrica dels Estudis d'Àsia Oriental a Espanya?

Que jo sàpiga, comencen a la Universitat de Granada l'any 1978. No estic segur quins eren els professors en aquell moment, però sé que hi havia Pedro San Ginés, i un altre que va traduir els quatre llibres confucians. Ara tenen una plantilla de professors allà. Potser que es posi en contacte amb Alicia Relinque, ella podria explicar la història dels estudis a Granada.

El estudis a Granada són optatius, no tenen un títol. Jo vaig arribar aquí a l'Autònoma a l'any 1984, procedent de la Xina. Em va sorprendre saber que en tot el sistema universitari no hi havia cap oferta d'estudis xinesos ni d'estudis de l'Àsia Oriental. Les Escoles Oficials d'Idiomes de Barcelona i Madrid oferien la llengua xinesa i japonesa. Llavors podríem dir que en aquella època tret de les optatives de Granada els estudis de llengües d'Àsia Oriental eren de nivell mitjà.

Jo vaig començar aquí a la EUTI (Escola Universitària de Traductors i Intèrprets) com a professor de llengua anglesa, però promovia la introducció, com a mínim, a les llengües de l'Àsia Oriental dins del títol de traducció. Jo diria que era potser l'any 86 que vaig participar en un congrés sobre literatura xinesa a Alemanya, i en aquest congrés hi havia un equip d'alumnes i doctorands fent una enquesta sobre la situació dels estudis xinesos a tota Europa, i quan van saber que jo era aquí a Espanya i els vaig explicar que no n'existien a nivell universitari es van sorprendre molt, ja que per a ells no tenia cap sentit que un país com Espanya no tingués formació d'experts en Àsia oriental perquè l'economia necessitava aquests experts.

Llavors jo vaig tornar aquí a l'Autònoma amb aquests arguments. Del 1984 al 1986 jo vaig ser cap d'estudis, i del 1986 al 1988 el secretari. A partir del 1988 vaig ser el Director de l'escola universitària. Com a membre de l'equip de direcció jo era també membre del consell de govern de la universitat, o sigui que jo estava tractant amb el Rectorat. I vaig argumentar dues raons per introduir xinès i japonès a l'oferta de l'EUTI: una era, en el cas del xinès, per completar l'oferta de les llengües oficials de la ONU a l'EUTI, perquè ja teníem anglès, francès, àrab, rus i faltava el xinès. L'altre argument

era que el país necessitava experts en l'Àsia Oriental per promoure el comerç exterior, així com també per l'arribada d'una nova onada d'immigrants de la República Popular de la Xina.

Vaig convèncer l'equip de govern del rectorat d'introduir l'ensenyament del xinès i japonès aquí a la EUTI a partir del curs 1988-1989. Això va comportar una modificació del pla d'estudis i per primer cop a l'estat espanyol hi va haver un títol homologat que va incloure el xinès i el japonès com a matèries troncales. Era un títol d'introducció, però almenys tenia l'especialitat de xinès i japonès. A partir d'allà vaig treballar per ampliar l'oferta de matèries. A Madrid hi havia la Tàcia Fisac de la *Universidad Autónoma de Madrid*, que va començar a introduir una oferta d'optatives de literatura xinesa però no en un títol com a matèries troncales.

Al 1988-1989 aquí a la Universitat Autònoma de Barcelona vam crear un Centre d'Estudis Xinesos i un altre Centre d'Estudis Japonesos, com a centres de recerca. Al 1992 a la Universitat Autònoma de Madrid es va crear el *Centro de Estudios de Asia Oriental* (CEAO). Tàcia Fisac a Madrid va fer la mateixa estratègia que jo aquí, ella va esdevenir vicerectora de Relacions Internacionals i va convèncer l'Autònoma de Madrid de promoure els estudis xinesos.

Vam oferir llengua i literatura xineses des de finals dels anys 1980 fins avui dia. Cap a finals dels anys 1990, la Universitat Autònoma de Barcelona tenia una política d'oferir optatives de lliure elecció, i vaig convèncer el rectorat de crear una optativa de lliure elecció que es deia "Iniciació als estudis xinesos".

En aquella època va començar a funcionar també la Universitat Oberta de Catalunya, i va arribar a un pacte amb les universitats públiques de compartir algunes assignatures en un programa que es deia Metacampus, i van elegir aquesta optativa com a assignatura compartida entre la UAB i la UOC.

L'any 1993 em van elegir degà de la Facultat de Traducció i Interpretació, i ho vaig ser del 1993 al 1999. Durant aquella època vaig crear un títol que es deia Graduat Superior en Estudis Internacionals i Interculturals, que era un títol propi no homologat per Madrid, sinó que era propi de la UAB, amb tres especialitats i una d'elles era l'Àsia Oriental. Mitjançant aquest títol propi vam introduir noves matèries, com ara economia, relacions internacionals, sociologia, etc., a més de llengua. I aquesta va ser la primera vegada que hi va haver una oferta més completa d'Estudis d'Àsia Oriental que inclogués el xinès i el japonès. Aquesta especialitat en l'Àsia Oriental d'aquest títol propi va esdevenir la primera llicenciatura de segon cicle en Estudis de l'Àsia Oriental.

Per raons internes de política del Govern de Catalunya i perquè el conseller d'universitats era un professor de la Universitat Pompeu Fabra, ens van obligar a compartir aquella llicenciatura de segon cicle amb la UPF. Hi va haver una sèrie de negociacions polítiques i es va acordar que el 60% de les matèries s'impartirien des de la UAB i 40% des de la UPF. La persona responsable a la UPF, que en aquell moment era la professora Dolors Folch, que només volia impartir estudis xinesos i no tenia cap interès en els estudis japonesos. Nosaltres ja oferíem els dos. Hi va haver un intent d'enviar els estudis xinesos a la UPF i deixar aquí els japonesos, però jo vaig resistir i això va portar a una batalla política entre les dues universitats per aquest tema. Finalment, es van repartir les matèries. Com que la història era la matèria que més interessava la professora Dolors Folch, la majoria de les assignatures d'història van quedar a la Universitat Pompeu Fabra. Des d'una perspectiva de racionalització de recursos era una bona decisió, ja que no hi havia tants professors disponibles, i combinar els recursos de les dues universitats era una manera de garantir que hi havia experts en totes les matèries. A la pràctica, però, no va funcionar bé. Primer, perquè els alumnes s'havien de desplaçar d'una universitat a l'altra. Es va acordar que les classes de la UAB es farien dilluns, dimecres i divendres i dimarts i dijous es farien a la UPF, però aquest acord no va ser respectat i no hi va haver la col·laboració suficient.

En la primera dècada d'aquest segle, hi va haver una nova reforma i es va inventar el concepte de "grau" de quatre cursos. En el cas dels Estudis de l'Àsia Oriental això volia dir passar d'una oferta de dos cursos de segon cicle a una oferta de quatre, més un màster. I teníem entre dues universitats només els professors suficients per oferir els dos cursos de segon cicle. Això va desembocar en una nova batalla política, en la qual jo em vaig oposar a compartir aquest títol entre les dues universitats. Amb el resultat que aquí a la UAB es va adscriure el títol de grau de quatre cursos d'Estudis de l'Àsia Oriental i a la UPF un màster d'un curs d'estudis xinesos. Al mateix temps ens van vetar a nosaltres fer un màster d'estudis xinesos, raó per la qual vam oferir un Màster oficial d'Estudis de l'Àsia Oriental Contemporània, però no hi va haver prou demanda i es va acabar tancant.

El Doctorat de Traducció, Interpretació i Estudis Interculturals del Departament de Traducció i Interpretació i Estudis de l'Àsia Oriental inclou l'especialitat d'estudis d'Àsia Oriental, però no tenen visibilitat. I quan vam intentar afegir l'etiqueta "Estudis de l'Àsia Oriental" al nom del doctorat, la Generalitat s'hi va negar per raons estètiques,

al·legant que el nom era massa llarg. Així doncs, tenim una oferta de doctorat que inclou els estudis però que és difícil saber-ho perquè el nom no ho indica.

A Madrid, en canvi, no van fer el títol propi com nosaltres, sinó que van seguir oferint optatives. Quan es va crear el grau oficial, no van poder convèncer a la Universitat Autònoma de Madrid de donar el nom d'Estudis d'Àsia Oriental, perquè hi havia professors titulars d'altres àmbits que la UAM volia integrar en el nou títol. Per aquest motiu, el títol dels estudis a Madrid, si no m'equivoco, es diu Estudis d'Àsia i Àfrica.

A Salamanca crec que hi ha el títol de grau i en alguna altra universitat més, però ja no recordo quines, perquè les úniques universitats que tenen realment una plantilla qualificada per fer-ho som la UAB i la UAM.

El *Centro de Estudios de Asia Oriental* (CEAO) de la UAM ha estat en actiu des del 1992 fins avui, el Centre d'Estudis Xinesos i el Centre d'Estudis Japonesos de la UAB van quedar suprimits a mitjans dels anys 1990 en una operació de *mobbing* contra mi. Com a contrapartida, es va crear el Centre d'Estudis Internacionals, i dins d'aquest centre hi havia els antics Centres d'Estudis Xinesos i Japonesos, d'una banda, i el Centre d'Estudis de la Pau i del Desarmament, de l'altra.

Quan vaig deixar el deganat a la FTI, vaig esdevenir director del Centre d'Estudis Internacionals, i la primera cosa que vaig fer va ser modificar el nom i convertir-lo en el Centre d'Estudis Internacionals i Interculturals. Aquest centre seguia fent activitats d'estudis xinesos i japonesos i de relacions internacionals. A partir d'aquest centre es va crear el títol propi de Graduat Superior en Estudis Internacionals i Interculturals que teníem en aquesta facultat. Ja que en el centres de recerca no s'hi fa docència, no podíem impartir el títol i es va acordar que el títol (llicenciatura de segon cicle) seria adscrit a la Facultat de Traducció i Interpretació de la UAB, però la coordinació del títol es feia des del Centre d'Estudis Internacional i Interculturals.

Amb el temps, es va veure que hi havia més activitat en l'àmbit dels estudis xinesos que no pas en d'altres camps, i finalment es va canviar el nom a Centre d'Estudis i de Recerca sobre l'Àsia Oriental (CERAO). Des d'aquell centre, hem creat un màster que es diu "Unió Europea i Xina: Cultura i Economia". És un màster oficial amb molt d'èxit i demanda, però com que el centre de recerca no pot impartir el títol, està adscrit a l'Escola de Turisme de la UAB, també es fa la coordinació des del centre i està integrat a la Comissió de Postgrau de la FTI.

A Madrid no han pogut crear un màster encara.

Fins aquí el meu coneixement sobre l'evolució dels estudis de l'Àsia Oriental a Espanya. Puc dir, per exemple, que el primer professor que vam contractar per ensenyar xinès va ser el professor Minkang Zhou i la primera professora de japonès va ser Minoru Shiraishi.

2. Per què els estudis que s'estableixen aquí són de caire més ampli i no s'estableixen, com en altres països d'Europa, més filològics?

Són tres coses diferents. Primer el nom del títol, la tendència seria tenir estudis xinesos, estudis japonesos, estudis coreans o estudis del que sigui, el títol és Estudis de l'Àsia Oriental per una raó. Aquest és un tema important pel disseny dels plans d'estudi. Amb aquest títol volem dir que cada graduat o graduada hauria de tenir coneixements tant de la Xina com del Japó. Podria ser més especialitzat en la Xina o el Japó per la llengua, però per aquesta raó la majoria d'assignatures combinen continguts tant de la Xina com del Japó. Aquesta decisió es va prendre estratègicament per crear estudiants coneixedors d'aspectes multidisciplinaris de dos grans jugadors de l'Àsia Oriental. Aquesta seria una primera distinció.

Si entrem en els continguts, la manera tradicional era crear estudis filològics, això vol dir: llengua, literatura, filosofia i història, és a dir, humanitats. A partir de la Segona Guerra Mundial, i durant la Guerra Freda, els països es van trobar amb una necessitat de conèixer millor altres països com ara Rússia, la Xina, països d'altres parts del món, i es van trobar que hi havia una manca d'experts en aquests països, tret de la llengua. Així va ser com es van crear els estudis d'àrea. Aquest tipus d'estudis no requereixen un coneixement profund de la llengua, la literatura, la filosofia o la història antiga, perquè es concentren en les estructures polítiques, socials i econòmiques contemporànies. El que hem fet en aquest grau és combinar els dos tipus de grau. De fet, jo vaig insistir en aquesta inclusió d'assignatures de ciències socials, perquè les persones que surten graduades d'aquí haurien de ser polivalents i haurien de poder assessorar tant a administracions públiques, com a empreses, com a mitjans de comunicació en temes més generals sobre aspectes de l'Àsia Oriental.

3. Com i on s'havien format els primers especialistes en Àsia Oriental que hi va haver a Espanya?

A veure, quan vam començar amb la EUTI, al ser una escola universitària, no pas una facultat, no calia ser doctor o doctora per ser professor o professora, i en els anys 1970 i 1980 la majoria dels professors de llengua eren nadius i la majoria eren persones que van arribar aquí per casualitat.

Vam tenir un problema molt greu quan vam crear la facultat i la llicenciatura, i és que el professorat titular d'una facultat havia de ser doctor. No existia a Espanya un doctor o doctorat en Estudis de l'Àsia Oriental, i si s'havien doctorat a l'estranger i volien ser professors titulars d'aquí havien de convalidar el seu títol com a equivalent d'un títol existent a Espanya. A Espanya en aquella època per ser professor titular a temps complet calia ser funcionari, i per ser funcionari calia ser ciutadà espanyol. La majoria de les persones que vam contractar a l'EUTI que eren estrangeres, ja s'havien anat canviant la nacionalitat i ja podien ser funcionaris. Jo no podia ser funcionari perquè com a ciutadà de la Unió Europea em vaig negar a canviar la meva nacionalitat.

Era un problema molt greu. Estàvem contractant persones amb doctorats en matèries que no tenien res a veure amb l'Àsia Oriental, eren experts en Estudis de l'Àsia Oriental però als seus títols no hi deia res d'Àsia Oriental.

Un cas molt emblemàtic era el d'en Laureano Ramírez. Jo el vaig conèixer a principis dels anys 1980 quan vivia a la Xina. Laureano havia completat tots els estudis a la Xina i havia començat la llicenciatura en psicologia a la Universitat Complutense de Madrid. Va anar a viure a la Xina, i no havia acabat la llicenciatura a la UCM. Amb el temps es va convertir en un dels millors sinòlegs espanyols i el vaig convèncer de tornar de la Xina per ensenyar aquí, però per poder fer un doctorat necessitava convalidar la seva llicenciatura, llavors jo vaig fer un pacte amb el degà de psicologia per convalidar el seu títol de psicologia de la UCM per tal que ell pogués doctorar-se en el programa de doctorat d'aquí. Llavors, quan l'EUTI es va convertir en la FTI, jo sabia que teníem una plantilla de gent que eren titulars d'escola universitària i que per poder ser professors d'una facultat universitària s'havien de doctorar.

Jo vaig crear llavors un programa de doctorat de traducció, en primera instància vaig convèncer el programa de doctorat de filologia catalana per afegir-hi una especialitat de traducció. Com que van considerar que la traducció no era una àrea de coneixement sinó un ofici, havíem de canviar el nom a Teoria de la traducció. Ho vaig haver de fer perquè els programes de doctorat depenen dels departaments, i en aquell moment encara no s'havia constituït el Departament de Traducció.

El curs següent es va crear el Departament de Traducció la qual cosa va permetre que es pogués crear un programa de doctorat que es digués Traducció. Vaig crear aquest doctorat precisament perquè el professorat de l'EUTI pogués doctorar-se i ser professors universitaris de traducció a la facultat i la llicenciatura. I jo diria que la majoria de persones que ara treballen en aquest edifici a temps complet han fet aquest doctorat. Laureano per tant, va fer aquest doctorat.

El problema era que no era possible legalment convalidar un doctorat en traducció. Una altra persona que també volia fitxar era la Regina Llamas, que després de passar molts anys a la Xina es va doctorar a la Universitat de Harvard. Tot i ser espanyola i reconeguda internacionalment, li va ser impossible convalidar aquell doctorat a Espanya perquè no existia cap doctorat en els Estudis de l'Àsia Oriental o en Estudis Xinesos aquí. Llavors la majoria de persones que estan impartint assignatures en els Estudis de l'Àsia Oriental probablement no tenen un doctorat en aquesta matèria en concret. Persones com ara la Sara Rovira i l'Helena Casas tenen un doctorat en traducció, amb xinès com a especialitat. Persones com ara el Joaquín Beltrán, l'Amelia Saíz o el Blai Guarné han fet els seus doctorats en sociologia o antropologia, que no és cap problema perquè el nom dels estudis que tenim engloba moltes disciplines diferents. Però amb això vull dir que ja que els Estudis de l'Àsia Oriental són multidisciplinaris, hi ha unes formacions molt diferents entre el professorat. Jo tinc un doctorat en Teoria de la Literatura, jo sóc sinòleg per casualitat. Bé, en realitat no em considero sinòleg, perquè un sinòleg és un expert en la llengua, jo puc treballar amb la llengua però no sóc filòleg en la llengua xinesa, sóc expert en estudis xinesos o sobre la Xina.

4. Quin paper ha pogut tenir Casa Àsia en l'evolució i desenvolupament dels estudis d'Àsia Oriental?

Cap, molt senzill. M'explico: Casa Àsia no és una institució acadèmica. La funció de Casa Àsia és promoure temes d'Àsia, tota Àsia, que per ells engloba des d'Iran fins al Japó, Rússia, sud-est asiàtic... entre el públic general i el sector privat, etc... El seu paper amb els estudis de l'Àsia Oriental és que es incompetent per fer-ho, i això ha tingut un gran impacte en el cas de l'Institut Confuci d'aquí de Barcelona. La política dels Instituts Confuci de la República Popular de Xina són acords bilaterals entre universitats. Quan el govern xinès va dir a l'ambaixador espanyol a la Xina que tenia interès a obrir un institut Confuci a Espanya, l'ambaixador va enviar una carta a cada

rector preguntat si hi havia cap interès. El nostre rector en aquella època era Lluís Ferrer i em va demanar l'opinió. Jo li vaig contestar que la UAB havia de tenir-hi interès. Llavors la UAB va informar Madrid que estaven disposats aquí a crear un Institut Confuci i oferir espais i recursos. L'ambaixador xinès a Madrid no podia imaginar que el primer Institut Confuci a Espanya es creés en una província i no pas a la capital. Llavors ens van insultar i frenar la creació de l'institut Confuci aquí, perquè consideraven que primer s'havia de crear a Madrid. La UAM va dir que ells estaven disposats a crear l'Institut Confuci allà, però Casa Àsia hi va intervenir, ja que Casa Àsia depèn del Ministeri d'Afers Exteriors i tenia més poder que les universitats. Llavors Casa Àsia va dir que ningú podia crear un institut Confuci que no inclogués Casa Àsia.

Per naturalesa, com he comentat, l'Institut Confuci es posa en marxa a partir d'un acord bilateral amb una universitat i Casa Àsia no ho és, però van obligar la UAM a crear un bipartit amb Casa Àsia, i Tàcia Fisac es va desentendre del projecte. Aquí a la UAB va passar el mateix, es va obligar a crear un bipartit amb Casa Àsia, que tenia la seu aquí, i llavors des de la Universitat de Barcelona van decidir que ells anirien pel seu compte i la central crearia un Institut Confuci amb la Universitat de Pequín. Era inconcebible que hi hagués dos Instituts Confuci a Barcelona, llavors Casa Àsia mitjançant el Ministeri d'Afers Estrangers van obligar la UAB al tripartit que és el que tenim actualment. Jo em vaig desentendre del projecte, no hi volia tenir res a veure amb l'Institut Confuci. Ara aquests instituts també són objecte de polèmica, ja que diuen que són instruments del govern xinès per incidir en la docència des d'aquí, i ho són, igual que altres instituts semblants d'altres països.

Casa Àsia, doncs, té experts però la seva funció allà no és pas fer recerca, sinó gestionar. Un dels millors experts que té Espanya sobre la Xina es diu Rafael Bueno, i treballa a Casa Àsia però no pot fer recerca perquè ha de gestionar esdeveniments culturals. La seva dona també és experta però està allà fent tasques administratives. Llavors, per la seva naturalesa, la funció de Casa Àsia no és pas impartir docència universitària ni fer recerca. No correspon a les activitats de la universitat, però per raons polítiques i pel control del Ministeri d'Afers Estrangers es posa enmig de les universitats. Ara bé, Casa Àsia pot servir per donar algun suport econòmic a alguna activitat.

Des del meu punt de vista, les universitats espanyoles estan cometent un error greu utilitzant els professors de Casa Àsia o de l'institut Confuci per impartir classes

normals a la universitat. És un error greu perquè empleats del govern xinès imparteixen docència reglada dins d'un títol. Està passant aquí a Espanya perquè no tenim recursos per contractar professors, i sembla a la FTI d'aquí de la UAB i a altres facultats que aquesta és una bona solució, però no ho és, perquè hi ha una incompatibilitat radical entre la naturalesa de l'institut Confuci i la funció de la universitat.

Casa Àsia, que a més a més ha estat abandonada pel govern central, està en vies d'extinció i no té diners, des del començament van veure que no podia fer més per les universitats. Jo sóc membre del consell assessor de Casa Àsia i no ens hem reunit en potser una dècada. Una cosa que va intentar fer Casa Àsia era fer trobades anuals del professorat d'estudis d'Àsia de tota Espanya. No calia que impartissin docència en el marc d'un títol d'estudis d'Àsia, sinó que donessin alguna assignatura d'Àsia per parlar del que necessita Espanya. Jo vaig anar a les primeres reunions, i no servien per a res, perquè res d'allò que es deia en aquelles reunions mai no es va convertir en política de l'Estat Espanyol. I al meu parer tampoc els estudis de l'Àsia Oriental tenen el futur garantit aquí. No hi ha cap compromís polític de donar prioritat a aquests estudis, no hi ha recursos per tenir experts a temps complet de totes les disciplines. A causa de la moratòria que s'ha imposat a Espanya arran de la crisi econòmica per incorporar nou professorat, tenim una plantilla amb molt pocs professors a temps complet i molts a temps parcial. Hauríem de tenir un expert en economia, un altre en relacions internacionals, hauríem de tenir un expert en història, vull dir una persona que es dedica a Àsia Oriental, no un professor d'història o economia que li toca fer una assignatura en aquesta facultat. Si de debò es volguessin fer els estudis de l'Àsia Oriental de forma consolidada, que pogués generar coneixements, hauríem de tenir una plantilla d'experts a temps complet de cada disciplina relacionada amb l'Àsia Oriental.

Per consolidar aquests estudis cal generar recerca, no només docència, sinó recerca, perquè els docents haurien de ser experts, haurien de generar recerca, haurien de crear coneixements. El departament no té els recursos ni l'autonomia per incorporar experts, no té aquesta opció. Això és un problema polític, no de govern, no de professorat, no del departament. És un problema de la conjuntura econòmica i política. A la UAM sé que tampoc són optimistes.

Finalment, el que passarà aquí amb els estudis de l'Àsia Oriental depèn de la generació de la Sara Rovira, per exemple. Aquesta generació té vint o trenta anys més de vida professional aquí, és l'interès d'aquesta generació fer que funcioni. Però el funcionament dels Estudis de l'Àsia Oriental no depèn només de la qualitat de les

persones que els imparteixen, també depèn d'una voluntat i d'estratègia política i això vol dir deganat, direcció de departament i equip de govern de la universitat. Si no fos pel fet que jo era degà i membre del Consell de Govern, no tindríem EAO aquí. Si jo fos un professor i res més, no els tindríem. A Granada tenen una plantilla d'experts i no tenen els estudis, perquè cap dels seus experts ha pogut influir amb èxit en la política del seu Rectorat. I si el professorat que tenim ara es dedica només a docència i recerca i no a la política, no hi haurà futur.

6.2. Cens dels Acadèmics Espanyols d'Àsia Oriental

Cogonoms	Nom	Institució	E-mail	Àrees geogràfiques d'especialitat
1. Abad de los Santos	Rafael	Universidad de Sevilla	rafabadel@us.es	Asia Oriental, Japó
2. Ahumada Ruiz	M ^a Angeles	Universidad Autónoma de Madrid. Facultad de Derecho	marian.ahumada@uam.es	Xina
3. Almazán Tomás	David	Universidad de Zaragoza. Departamento de Historia del Arte	almazan@unizar.es	Japó
4. Altimir Losada	Mercè	Universitat Autònoma de Barcelona	Merce.Altimir@uab.cat	Japó
5. Alvarez Klee	Roser	Universitat de Barcelona	r.alvarez@ub.edu	Xina
6. Andreu Besó	José Vicente	Universitat de València	Vicente.Andreu@uv.es	Xina
7. Araguás Biescas	M ^a Pilar	Universidad de Zaragoza (Departamento de Historia del Arte)	pilararaguas@hotmail.com	Japó
8. Armendáriz	Alejandra	Universidad Rey Juan Carlos	aarmher@yahoo.es	Japó
9. Arnau Navarro	Juan María	Universidad de Granada	arnaujuan@hotmail.com	Asia Oriental
10. Asquerino	Laura	Universidad Autónoma de Barcelona	laura.asquerino@e-campus.uab.cat	Japó
11. Astorga Hermida	Miguel	Universidad de Granada. Departamento Lingüística General y Teoría de la Literatura	loganna@gmail.com	Asia Oriental
12. Balsas Ureña	Isabel María	Universidad de Granada. Departamento de Lingüística General y Teoría de la Literatura	sbalsas@ugr.es	Xina
13. Barberán Pelegrín	Francisco	Universidad de Zaragoza. Facultad de Derecho	No trobat	Japó
14. Barlés Báguena	Elena	Universidad de Zaragoza Dpto. Historia del Arte	ebarles@unizar.es	Asia Oriental, Japó
15. Beltrán Antolín	Joaquín	Universitat Autònoma de Barcelona	joaquin.beltran@uab.cat	China
16. Blanco Herreros	Miguel	Universidad Complutense de Madrid	mblanco.herreros@ucm.es	Corea, Japón, Otros

17. Blanco Perales	José	Universidad de Oviedo	No trobat	Japó
18. Blat Martínez	Antonio	Universidad de Valencia. Departamento de historia moderna y Contemporánea	antonio.blat@uv.es	Asia Oriental, Japó
19. Boltaina Bosch	Xavier	Universitat de Barcelona - DIPUTACION DE BARCELONA	boltainabx@diba.cat	Corea
20. Borreguero	Eva	Universidad Complutense de Madrid	eborreguero@casaasia.es	India i Pakistàn
21. Brasó Broggi	Carles	Universitat Pompeu Fabra, Universitat Autònoma Barcelona, Universitat Oberta de Catalunya	carles.braso@upf.edu	Xina
22. Busquets Alemany	Anna	Universitat Oberta de Catalunya	abusquetsa@uoc.edu	Xina
23. Bustelo	Pablo	Universidad Complutense de Madrid - Instituto Elcano	bustelop@ccee.ucm.es	Asia
24. Cabañas Moreno	María Pilar	Universidad Complutense de Madrid	pcabanas@ghis.ucm.es	Asia Oriental
25. Calvo Rodrigo	David	Universidad de Salamanca	u162363@usal.es	Japó
26. Camacho Ballesta	José Antonio	Universidad de Granada. Departamento de Economía Internacional y de España	jcamacho@ugr.es	Asia
27. Cantero Márquez	Juan Pedro	Universidad de Granada	jpcantero@gmail.com	Japó
28. Carrillo Martín	Rubén	Profesional autónomo	No trobat	Xina
29. Casas Ruiz	Roger Pedro	Coordinador Local del Proyecto UNESCO "Cultural Survival and Revival in the Buddhist Sangha"	roger.casas@gmail.com	Asia
30. Casas Tost	Helena	Universitat Autònoma de Barcelona	Helena.Casas@uab.cat	Xina
31. Castaño Madroñal	Maria Angeles	Universidad de Sevilla	acastamad@us.es	Asia Oriental
32. Castillo Iglesias	Just	Universitat Oberta de Catalunya / Ocean University of China	justcas@uoc.edu	Asia Oriental, China, Japón
33. Castillo Jimenez	David	Universidad Complutense de Madrid	correo_n1@hotmail.com	Japon

34. Cervera Fernández	Isabel	Universidad Autónoma de Madrid. Facultad de Filosofía y Letras	isabel.cervera@uam.es	Asia Oriental, China
35. Chen	Chiao-In	Universitat Autònoma de Barcelona. Departament d'Història Moderna i Contemporània	chiaoin.chen@uab.cat	Asia Oriental, China
36. Cheng	Lifen	Universidad de Salamanca	lfcheng@usal.es	Asia Oriental
37. Chin Ko	Chun-Chun	Universitat Pompeu Fabra	chunchun.chin@gmail.com	Asia Oriental
38. Ciruela Alférez	Juan José	Universidad de Granada	laopako@gmail.com	Asia Oriental, China, Japón
39. Codó Martínez	Jordi	Universidad Ramon Llull	jordicodo@hotmail.com	Cinema asiàtic
40. Colom Jaen	Artur	Universitat Autònoma de Barcelona	artur.colom@uab.cat	Asia Oriental
41. Crespín Perales	Montserrat	Profesora Asociada, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de Barcelona. Colaboradora docente: Universitat Oberta de Catalunya. Grupo de Investigación ALTER. Profesional autónomo	montse.crespin@gmail.com	Asia Oriental, China, Japón
42. Crespo de la Rosa	Juan Carlos	Universidad de Sevilla	jccrespo@us.es	Asia Oriental, medicina tradicional xinesa
43. Cubeiro	Dídac	Universitat Autònoma de Barcelona	didac.cubeiro@uab.cat	Asia Oriental
44. De Pedro Domínguez	Nicolás	Miembro del Panel de Expertos de Asia del OPEX de la Fundación Alternativas	nicolasdepedro@hotmail.com	Asia Oriental
45. Delage Carretero	Fernando	Universidad Pontificia Comillas Madrid, Profesional autónoma. Casa Asia	fdelage@comillas.edu, fdelage@casaasia.es	Japó
46. DOMÉNECH DEL RÍO	ANTONIO JOSÉ	Universidad de Málaga	uma.asia@gmail.com, ajdomenech@uma.es, antoniojdomenech@gmail.com	Asia Oriental, Corea
47. Dorado Marín de Espinosa	Belén	Universidad de Granada	belenadorado@hotmail.com	Xina
48. Escoda	Joan	Universitat Autònoma de Barcelona	binelli99@yahoo.com	Japó
49. Espín García	M. Carmen	Universitat Autònoma	Carmen.Espin@uab.cat	Xina

		de Barcelona		
50. Esquerrá Nonell	Josep	Profesor de ELE	yoneconeil@hotmail.com	Asia Oriental
51. Esteban Rodriguez	Mario	Universidad Autónoma de Madrid	mario.esteban@uam.es	Asia Oriental, China
52. Fadón Salazar	Paloma	Univesidad de Granada	pintarpalabras@yahoo.es	Xina
53. Falero Folgoso	Alfonso	Universidad de Salamanca	falero@usal.es	Japón
54. Fernández del Campo Barbadillo	Eva	Universidad Complutense de Madrid. Facultad de Geografía-Historia. Dpto. de Historia del Arte III	No trobat	Asia Oriental, India
55. Figliulo	Roberto	Universitat Autònoma de Barcelona	roberto.figliulo@uab.cat roberto.figliulo@upf.edu	Asia Oriental
56. Fisac Badell	Taciana	Universidad Autónoma de Madrid	taciana.fisac@uam.es	Xina
57. Folch	Dolors	Universitat Pompeu Fabra	dolors.folch@upf.edu	Xina
58. Frolova Ignatieva	Marina	Universidad de Granada. Departamento de Análisis Geográfico Regional y Geografía Física	mfrolova@ugr.es	Asia Oriental
59. Fukuda	Makiko	Universitat Autònoma de Barcelona	Makiko.Fukuda@uab.cat	Japó
60. Galvany Larrouquere	Albert	Universitat Pompeu Fabra	albertgalvany@hotmail.com	Xina
61. García Benito	Rubén	IAA-CSIC	rgb@iaa.es	Xina
62. García Gimeno	Jorge	Universidad de Salamanca	jorgegimeno@usal.es	Filipines
63. García Hernandez	Rosa	Universitat Autònoma de Barcelona	rosa.garcia.hernandez@uab.cat	Asia Oriental
64. Garcia Sanz	Carolina	Universidad de Sevilla	cgarciasanz@us.es	Asia Oriental
65. García-Ormaechea Quero	Carmen	Universidad Complutense de Madrid. Facultad de Geografía-Historia. Dpto. de Historia del Arte III	No trobat	Asia Oriental
66. Gascón Marcén	Ana	Universidad de Zaragoza. Dpto. de Derecho Público	angascon@unizar.es	Japó
67. Gil Pérez	Javier	Universidad Pontificia de Comillas	gilcomillas.edu	Asia Oriental
68. Ginés Blasi	Mònica	Profesional autónomo	mon.gines.blasi@gmail.com	Xina
69. Gómez Pradas	Muriel	Universitat Oberta de Catalunya	mgomezpr@uoc.edu, muriel.gomez.pradas@gmail.com)	Japón

70. González de la Fuente	Eduardo	Universitat Autònoma de Barcelona	edu.g.fuente@gmail.com	Japón
71. González España	Pilar	Universidad Autónoma de Madrid. Facultad de Filosofía y letras	No trobat	Xina
72. González Pujol	Ivan	Universitat Oberta de Catalunya	igp@uoc.edu	Asia Oriental
73. Goy Yamamoto	Ana María	Universidad Autónoma de Madrid - Centro de Estudios de Asia Oriental	ANA.GOY@UAM.ES	Asia Oriental, Japón
74. Grau de Pablos	Tomàs	Universitat Autònoma de Barcelona. Facultat de Traducció i Interpretació. Departamento de Traducción e Interpretación y de Estudios de Asia Oriental	tomgrade@gmail.com>	Japón, Asia Oriental
75. Guarné Cabello	Blai	Universitat Autònoma de Barcelona	blai.guarne@uab.cat	Asia Oriental, Japón
76. Gutiérrez Machó	Luisa M ^{re}	Universidad de Zaragoza	lm.gutierrez@telefonica.net	Japó
77. Gutiérrez Montañés	María	Universidad de Zaragoza, Departamento de Historia del Arte	mariagutierrezmontanes@gmail.com	Japó
78. Hanawa	Takatoshi	Universitat Autònoma de Barcelona	takatoshi.hanawa@uab.cat	Japó
79. Haya Segovia	Vicente	Universidad de Sevilla	vhaya1@us.es	Japó
80. Hermida	TERESA	Universidad Autónoma de Madrid	hermidateresa@yahoo.es	Xina
81. Herranz Martin	Manuel	Universidad Autónoma de Madrid. Facultad de Filosofía Departamento de Antropología Social y Pensamiento Filosófico Español	manuelherranz@telefonica.net	Xina
82. HERRERA-FELIGRERAS	ANDRÉS	Universidad Pública de Navarra (UPNA)	andres.tienan@gmail.com	Asia Oriental, China, Otros
83. Hyerim	Yoon	Universitat Autònoma de Barcelona	Hyerim.Yoon@uab.cat	Asia Oriental
84. Janousch	Andreas	Universidad Autónoma de Madrid	andreas.janousch@uam.es	Xina
85. Jensana Tanehashi,	Amadeo-Koichi	Universitat Pompeu Fabra	amadeo.jensana@upf.edu	Japó
86. Jin	Danfeng	Universidad Complutense de Madrid	danfjin@gmail.com	Xina
87. JO JEONG	Mihwa	Universitat Autònoma	Mihwa.Jo@uab.cat	Corea

		de Barcelona	mihwajo@gmail.com	
88. KANG	EUN KYUNG	Universidad de Málaga	EUNKANG@UMA.ES	Corea
89. Kawamura	Yayoi	Universidad de Oviedo	kawamura@uniovi.es	Japó
90. Kuwano	Moe	Universidad Ramon Llull	oddilia@hotmail.com	Japó
91. Lacal Molina	María Alicia	Universidad Complutense de Madrid	alice1605@hotmail.com	Japó, Asia Oriental
92. Lacasta Sevillano	David	Universidad de Zaragoza	No trobat	Japó
93. Laína Gallego	José M ^a	Universidad de Zaragoza. Dpto. de Derecho Público	jmlaina@unizar.es	Japó
94. Lalinde González	Luis Miguel	Profesor de Secundaria en la "Conselleria de Educació de la Generalitat Valenciana"; y Doctorando en la Universidad de Alicante	lmlalinde@ua.es	Asia Oriental, China, Japón
95. Lamas Abraira	Laura	Universitat Autònoma de Barcelona	abraura@gmail.com	Japó
96. Lee Lee	Xavier	Universidad de Las Palmas de Gran Canaria. Departamento de Filología Hispánica, Clásica y de Estudios Árabes y Orientales	xavier.lee@ulpgc.es	Xina
97. López García	Angel	Universidad de Valencia	Angel.lopez@uv.es	Asia Oriental
98. López García	Luís Fernando	Universidad de Granada	notelodigo62@hotmail.com	Asia Oriental
99. Lopez i Vidal	Lluc	Universitat Autònoma de Barcelona	lluc.lopez@uab.cat	Asia Oriental
100. López Sako	Masao Javier	Universidad de Granada. Dpto. Derecho Administrativo	mjlsako@ugr.es	Asia Oriental
101. López Sako	Nobuo Ignacio	Universidad de Granada	nilsako@ugr.es	Japó
102. López-Vera	Jonathan	Universitat Pompeu Fabra	lopezverajonathan@gmail.com	Japó
103. Lora Serrano	Gloria	Universidad de Sevilla	glora@us.es	Asia Oriental
104. Loriguillo-López	Antonio	Universitat Jaume I (Castellón)	loriguil@uji.es	Japó
105. Lozano Méndez	Artur	Universitat Autònoma de Barcelona	artur.lozano@uab.cat, artur.lozano@uab.cat, artur.lozano@gmail.com	Asia Oriental, Japón
106. LUENGO GUTIÉRREZ	PEDRO	Universidad de Sevilla	pedroluengo@us.es	Asia Oriental, China, Otros
107. Luque Moya	Gloria	Universidad de Málaga	glorialm@uma.es	Corea

108. Madrid-Morales	Dani	Universitat Autònoma de Barcelona	dmadridm@gmail.com, dmadridmo2-c@my.cityu.edu.hk, dani.madrid@my.cityu.edu.hk	Asia Oriental, China, Japón
109. MAGDALENA MIRONESKO	ALEXANDRA	Universidad de Granada	alexmuffin@correo.ugr.es	Xina
110. Mangiron Hevia	Carme	Universitat Autònoma de Barcelona	carme.mangiron@uab.cat	Japó
111. Manonelles Moner	Laia	Universitat de Barcelona. Facultat de Geografia i Història. Dpto. Historia de l'Art	laiamanonelles@ub.edu, laiam23@hotmail.com	Xina
112. Marco Martínez	María Consuelo	Universidad Complutense de Madrid	cmarc@filol.ucm.es	Asia Oriental
113. Martí Escayol	M ^a Antonia	Universitat Autònoma de Barcelona	mariaantonia.marti@uab.cat	Asia Oriental
114. Martín Morillas	Antonio	Universidad de Granada. Facultad de Teología de Granada	morillasa@yahoo.es	Asia Oriental
115. MARTÍN RÍOS	JAVIER	Universidad de Granada	jmartinrios@ugr.es	Asia Oriental, China
116. Martínez Esquivel	Ricardo	Universidad de Costa Rica, Universitat Pompeu Fabra	ricardo.martinezesquivel@ucr.ac.cr	Asia Oriental
117. Martínez Robles	David	Universitat Pompeu Fabra, Universitat Oberta de Catalunya	dmartinezrob@uoc.edu	Xina
118. Martínez Taberner	Guillermo	Universitat Pompeu Fabra	guillermo.martinez@upf.edu	Asia Oriental
119. Mas López	Jordi	Universitat Autònoma de Barcelona	jordi.mas.lopez@uab.cat	Japón
120. Masdeu Torruella	Irene	Universitat Autònoma de Barcelona. Centre d'Estudis i Recerca sobre Àsia Oriental (CERAO)	Irene.Masdeu@uab.cat	Asia Oriental
121. Mervart	David	Universitat Autònoma de Madrid	No trobat	Asia Oriental
122. Mezcua López	Antonio José	Universidad de Granada	rantaplam1@yahoo.es	Asia Oriental
123. Mihi Ramírez	Antonio Luís	Universidad de Granada. Departamento de Economía Internacional y de España	amihi@ugr.es	Asia Oriental
124. Miranda Márquez	Gonzalo	Universidad de Sevilla	gmiranda@us.es	Asia Oriental
125. Molina Flores	Antonio	Universidad de Sevilla	molinaflores@us.es	Asia Oriental
126. Monestier Morales	Juan Luis	Universidad de Granada. Derecho Civil. Abogado	No trobat	Xina

127. Montalban Peregrín	Francisco Manuel	Universidad de Málaga	fmontalban@uma.es	Asia Oriental
128. Montaner Montava	María Amparo	Universidad de Valencia	Maria.A.Montaner@uv.es	Asia Oriental
129. Moreno Redondo	Nieves	Profesional Autónomo	nieves.moreno74@gmail.com	
130. Morente	Rosa M.	Universitat de Salamanca	rosamorente@hotmail.com	Japó
131. Muñoz Calvo	Micaela	Universidad de Zaragoza. Dpto. de Filología inglesa y Alemana	micaela@unizar.es	Japó
132. Navarro Zapata	Amadeo	Universidad Rey Juan Carlos	amadeo.navarro@yahoo.com	Asia Oriental, China
133. Nieto	Gladys	Universidad Autónoma de Madrid. CENTRO DE ESTUDIOS DE ASIA ORIENTAL	gladys.nieto@uam.es	Xina
134. Núñez Gil	Rafael	Profesional autónomo	rafaelnunezgil@gmail.com	Asia Oriental, Japón
135. Ojeda García	Juan Ramon	Universidad de Sevilla	jojeda8@us.es	Asia Oriental
136. Oliveri	Chiara	Universidad de Granada	chiaraolivieri90@gmail.com	Asia Oriental
137. Ollé Rodríguez	Manel	Universitat Pompeu Fabra	manel.olle@upf.edu	Asia Oriental
138. Ordóñez Rodríguez	Javier	Universitat Autónoma de Madrid	javier.ordonnez@uam.es	Xina
139. Orduña	Javier	Universitat de Barcelona	orduna@ub.edu	Xina, Corea, Altres
140. Orrego	Luz Mercedes	Universidad de Salamanca	merce151617@hotmail.com	Asia Oriental
141. Ortega Santos	Antonio	Universidad de Granada. Departamento de Historia Contemporánea	aortegas@ugr.es	Xina
142. Ortells Nicolau	Xavier	Universitat de Barcelona	ortells.xavier@gmail.com	Asia Oriental, China
143. Ortuño Casanova	Rocío	University of the Philippines	Rocio_ocasanova@hotmail.com	Asia Oriental
144. Paoliello	Antonio	Universitat Autònoma de Barcelona	Antonio.Paoliello@uab.cat	Xina
145. Pariente Frago, de S.	María Jesús de S.	Universidad de Granada	majepa@gmail.com	Xina
146. Paterna Crespo	Sergio	Universitat Pompeu Fabra	spaterna34@gmail.com	Japón
147. Pavón	Manuel	Profesional autónomo	manuelpavonb@hotmail.com	Xina
148. Peiró	Marisa	Universidad de Zaragoza	marisapeiromarquez@gmail.com	Asia Oriental
149. PELEGRIN SOLE	ANGELS	Universitat de Barcelona	apelegrin@ub.edu	Asia Oriental, Japón

150. Penas Ibáñez	Azucena	Universidad Autónoma de Madrid	azucena.penas@uam.es	Xina
151. Peng	Haitao	Universitat Pompeu Fabra	haitaopeng0529@gmail.com	Xina
152. Peña López	Alejandra	Universidad Autónoma de Barcelona	alepgve@yahoo.com	Asia Oriental
153. Pereda Angulo	Arantxa	UNED Bizkaia	No trobat	Asia Oriental, Japón
154. Pérez Cheng	Shiany	Universidad de Salamanca	shiany_pch@usal.es	Xina
155. Pérez García	Jesús	Universidad de Valladolid. Dpto. Filología Francesa y Alemana	jesus@fyl.uva.es	Asia Oriental
156. Pérez Lecha	Manuel	Universitat Jaume I	manuelperezlecha@gmail.com	Asia Oriental
157. Permanyer Urgartemendia	Ander	Univesitat Pompeu Fabra	ander.permanyer@upf.edu	Asia Oriental
158. Pita céspedes	Gustavo	Universitat Autònoma de Barcelona	gustavo.pita@uab.cat, shinbutsu@yahoo.es	Asia Oriental
159. Plou	Carolina	Universidad de Zaragoza	carolinaplou@gmail.com	Japó
160. Prado Fonts	Carles	Universitat Oberta de Catalunya	cprado@uoc.edu, pradofonts@gmail.com	China
161. Prats Armengol	Alexandra	Profesional Autónomo	alexandra.prats@gmail.com	Asia Oriental
162. Querol Bataller	María	Universidad de Valencia	maria.querol@ucv.es	Asia Oriental
163. Relinque Eleta	Alicia	Universidad de Granada	relinque@ugr.es	Xina
164. Remeseiro Fernández	Alejandro	Universidad de Alcalá	alejandro.remeseiro@gmail.com	Japó
165. Rodao García	Florentino	Universidad Complutense de Madrid	tinorodao@ccinf.ucm.es	Asia Oriental
166. Rodríguez Aguilera	Ramon	Universidad de Sevilla	rra@us.es	Asia Oriental
167. Rodríguez Artacho	Salvador	UNED	srodriguez@der.uned.es	Japó
168. Rodríguez Cunchillos	Alejandra	Universidad de Zaragoza	a.r.c@unizar.es	Japó
169. Rodríguez Navarro,	María Teresa	Universidad de Granada	maiurod@yahoo.es	Japó
170. Román Aliste	Sergio	Universidad Complutense de Madrid. Grupo de Investigación Transculturalidad, Mestizaje y Mundialización en el Arte de la Época Contemporánea	No trobat	Asia Oriental, India

		Oriente-Occidente		
171. Romero Moreno	Aran	Universitat Autònoma de Barcelona	rommorar@gmail.com	Asia Oriental, China
172. Roncero	Luis	Universidad de Salamanca	luis.roncero@gmail.com	Xina
173. Rosell Foxà	Jordi	Universitat Autònoma de Barcelona. Facultat de Economia y empresa. Dpto. de Economía aplicada	jordi.rosell@uab.cat	Asia Oriental
174. Rotondo	Donatella	Universidad Politécnica de Cartagena	donarotondo@hotmail.com	Xina
175. Rovira-Esteva	Sara	Universitat Autònoma de Barcelona	Sara.Rovira@uab.cat	Xina
176. Rubio Pérez	Daniel	Periodista e investigador de temas de Japón	daniel.rubio@gmail.com	Japó
177. Ruda González	Albert	Universitat de Girona. Facultat de Derecho. Universitat de Girona. Instituto de Derecho privado europeo y comparado	albert.ruda@udg.edu, ruda@elaw.udg.edu	Asia Oriental, China, Japón
178. Ruiz Carrasco	Francisco Javier	Universidad de Sevilla	peessoa_javier@yahoo.es	Japó
179. Ruiz de la Puerta	Félix	Universidad Politécnica de Madrid	frdelapuerta@telefonica.net	Xina
180. Ruíz Gutiérrez	Ana	Universidad de Granada	anarg@ugr.es	Asia oriental
181. Saíz López	Amelia	Universitat Autònoma de Barcelona	amelia.saiz@uab.cat	Xina
182. Sala Ivars	Marcos Andrés	Universidad Complutense de Madrid	salaivars@hotmail.com	Japó
183. San Bernandino Coronil	Jesus	Universidad de Sevilla	jcoronil@us.es	Asia Oriental
184. San Ginés Aguilar	PEDRO	Universidad de Granada. Facultat de Filosofía y Letras	jcoronil@us.es	Xina
185. Sánchez	Celia	Universidad de Sevilla	celia.sanchez.saura@gmail.com	Asia Oriental
186. Sánchez Fraile	Sergio	Universitat Pompeu Fabra	contactsergio18@gmail.com	Asia Oriental
187. Sanz Jiménez	Susana	Universidad Computense de Madrid. Profesional Autónomo	No trobat	Xina
188. Sanz Molina	Elio	Universidad de Sevilla	elio.sm.91@gmail.com	Asia Oriental, China, Japón
189. Sastre de la Vega	Daniel	Universidad Autónoma de Madrid - Centro de Estudios de Asia	daniel.sastre@uam.es	Japón

		Oriental		
190. Serra Massansalvador	Francesc	Universitat Autònoma de Barcelona. Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia	francesc.serra@uab.cat	Asia Oriental
191. Serra Vilella	Alba	Universitat Autònoma de Barcelona	alba.serra.vilella@gmail.com	Japón
192. Sola Rodríguez	María Antonia	Universidad de Valencia	m.antoniasola@gmail.com	Asia Oriental
193. Tablero Vallas	Francisco Javier	Profesional autónomo	javiertablero@gmail.com	Japón
194. Tajada Sanz	Cristina	Universidad de Zaragoza	xenedra2@hotmail.com	Asia Oriental
195. Tani Moratalla	Rumi	Universidad Autónoma de Madrid	lunitani32@yahoo.es	Asia Oriental
196. Tejeda Martín	Teresa Inés	Profesional autónomo	teresa.i.tejeda@gmail.com	Xina
197. Terol Rojo	Gabriel	Universidad de Valencia. Área de Estudios de Extremo Oriente. Dpto. Teoría de los Lenguajes. Facultad de Filología, Traducción y Comunicación	gabriel.terol@uv.es	Asia Oriental, China
198. Tirado Roles	Carmen	Universidad de Zaragoza. Dpto. de Derecho Público	mctirado@unizar.es	Asia Oriental
199. Torres	Marina	Universidad de Cantabria	torrestm@unican.es	Asia Oriental
200. Torres Simón	Ester	Universitat Rovira i Virgili	ester.torres@urv.cat	Corea, Japón
201. Trujillo Dennis	Ana	Universidad Pontificia Comillas Madrid	ana.trujillo@comillas.edu	Asia Oriental
202. Umemoto	Tomoko	Universitat Autònoma de Barcelona	tomoko.umemoto@uab.cat	Japó
203. Valdovinos Perdices	Núria	Universitat Autònoma de Barcelona	Nuria.Valdovinos@uab.cat	Asia Oriental
204. Valentine Golden	Seán	Universitat Autònoma de Barcelona	sean.golden@uab.es	Xina
205. Varela Vizcaíno	César	Profesional autónomo	No trobat	Asia Oriental
206. Vargas Urpi	Mireia	Universitat Pompeu Fabra	mireia.vargas@upf.edu	Xina
207. Vega Piniella	Ramón	Universidad de Oviedo	ramonvegap@gmail.com	Asia Oriental
208. Yamada	Takayuki	Universidad de Granada	tyamada@ugr.es	Japó
209. Yang	Eunsook	Universidad Complutense de Madrid. Dpto. de Lengua Española, Teoría de la Literatura y	Sylviasorey@yahoo.com	Corea

		Literatura Comparada		
210. YE	Junyang	Universitat Pompeu Fabra	qfzdky@sina.com	Asia Oriental, China
211. Zhang	Zhengquan	Universidad de Granada. Dto de Traducción e Interpretación	zqzhang@ugr.es	Xina
212. ZHONG	Wanchu	Universidad de Autònoma de Barcelona	wanchu0428@gmail.com	Xina
213. Zhou	Minkang	Universitat Autònoma de Barcelona	minkang.zhou@uab.cat	Xina

6.3. Qüestionari: Visibilitat dels Acadèmics d'Estudis d'Àsia Oriental (1)

21/5/2018

Visibilidad de los académicos de los EAO

Visibilidad de los académicos de los EAO

Este cuestionario se ha diseñado para poder recopilar datos e información para un Trabajo de Final de Grado de los Estudios de Asia Oriental en la Universidad Autónoma de Barcelona y está dirigido por la profesora Sara Rovira.

El trabajo consiste en estudiar la visibilidad e impacto nacional e internacional que tienen los investigadores españoles que trabajan en el ámbito de los Estudios de Asia Oriental. El cuestionario nos servirá para recopilar información que nos permita dibujar, por una parte, un mapa de investigadores y, por la otra, analizar sus prácticas de difusión y transmisión del conocimiento científico de esta área en nuestro país, mediante la visibilidad de su perfil profesional y trabajo académico, así como identificando el tipo de contribuciones científicas que realizan.

Los datos considerados sensibles en ningún caso se publicaran asociados a los nombres de los investigadores, sino que se analizarán de forma general y agregada. En cualquier caso, si así lo desea, puede responder al cuestionario de forma anónima. Solo tardará 5-10' en completar el cuestionario.

¡Muchas gracias por su participación!

* **Necessari**

1. Nombre y apellidos

2. Se define como: *

Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

- ☐ Mujer
☐ Hombre
☐ Prefiero no contestar

3. Indique su edad *

4. Universidad de adscripción *

5. Departamento al que pertenece *

6. 6. Categoría contractual: **Maqueu només un oval.*

- ☐ Investigador/a predoctoral
- ☐ Investigador/a postdoctoral
- ☐ Lector, ayudante doctor o equivalente
- ☐ Agregado, titular, contratado doctor o equivalente
- ☐ Catedrático
- ☐ Asociado
- ☐ Otros

7. 7. Indique si tiene un perfil en alguna de las siguientes herramientas y redes académicas **Puede seleccionar más de una opción**Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.*

- ☐ Orcid
- ☐ Researcher ID
- ☐ Scopus ID
- ☐ Google Academico
- ☐ Microsoft Academic Search
- ☐ Academia.edu
- ☐ Research Gate
- ☐ LinkedIn
- ☐ Mendeley
- ☐ Kudos
- ☐ ImpactStory
- ☐ Otros

8. 8. Indique el número de tramos de investigación que tiene reconocidos

9. 9. ¿Pertenece a algún grupo de investigación? **Maqueu només un oval.*

- ☐ Sí
- ☐ No
- ☐ Más de uno

10. 10. ¿Participa en algún proyecto de investigación financiado que esté en vigor? **Maqueu només un oval.*

- ☐ Sí
- ☐ No
- ☐ Más de uno

11. 11. ¿Tiene página web académica propia? **Maqueu només un oval.*

- ☐ Sí
- ☐ No

12. 12. En caso afirmativo, ¿puede indicarnos su dirección?

13. 13. En caso de que tenga una web, ¿tiene la lista de sus publicaciones actualizada?*Maqueu només un oval.*

- ☐ Sí
- ☐ No
- ☐ Parcialmente
- ☐ Otros

14. 14. ¿Tiene sus publicaciones en acceso abierto a texto completo? **Maqueu només un oval.*

- ☐ Sí, todas
- ☐ Sí, la mayoría
- ☐ Solamente algunas
- ☐ No, ninguna

15. 15. En caso afirmativo, indique en qué plataforma: **Puede seleccionar más de una opción**Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.*

- ☐ Repositorio institucional de la universidad
- ☐ Mi página web
- ☐ Academia.edu
- ☐ ResearchGate
- ☐ Otras

16. 16. Indique en qué medida es importante para usted que la editorial donde publica permita que su trabajo esté en acceso abierto: **Maqueu només un oval.*

	1	2	3	4	5	
Nada importante	☐	☐	☐	☐	☐	Muy importante

17. 17. Indique en qué medida es importante para usted que la revista donde publica esté indexada en bases de datos selectivas o que cuente con un buen índice de impacto: **Maqueu només un oval.*

	1	2	3	4	5	
Nada importante	☐	☐	☐	☐	☐	Muy importante

18. 18. Indique, por favor, si usted emplea algunas de las siguientes herramientas para difundir contenidos o resultados de su investigación más allá de la academia: *

Puede seleccionar más de una opción

Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

- ☐ Webs de divulgación
- ☐ Blogs
- ☐ Twitter
- ☐ Facebook
- ☐ LinkedIn
- ☐ Artículos de prensa o revistas no académicas
- ☐ Entrevistas concedidas a medios de comunicación
- ☐ Bases de datos disponibles en abierto
- ☐ Otros

19. 19. ¿Suele publicar en coautoría junto con otros expertos en la materia? *

Maqueu només un oval.

- ☐ Sí, siempre
- ☐ La mayoría de las veces
- ☐ Pocas veces
- ☐ No, nunca

20. 20. Indique cuáles considera que son sus 5 publicaciones más relevantes de los últimos 10 años:

21. 21. ¿Qué opina sobre su papel en la promoción de sus publicaciones una vez publicadas?

Maqueu només un oval.

- ☐ Muy a favor, puesto que es necesario para que lleguen al máximo de colegas interesados, por lo que dedico regularmente tiempo a ello
- ☐ A favor pero no tengo tiempo para dedicarme a ello
- ☐ A favor pero debería hacerlo la editorial o la universidad
- ☐ No creo que sea necesario promover mi trabajo una vez publicado porque ya llega a los lectores potenciales sin hacerlo
- ☐ Totalmente en desacuerdo, ya que suficiente tengo con publicar mi trabajo

22. 22. ¿Cómo de importante es para usted que los siguientes actores conozcan y entiendan su trabajo: *

Marque un oval por fila.

	Nada importante	Poco importante	Indiferente	Bastante importante	Muy importante
Agentes financiadores	☐	☐	☐	☐	☐
Empresas o industrias	☐	☐	☐	☐	☐
Público no académico	☐	☐	☐	☐	☐
Profesionales	☐	☐	☐	☐	☐
Gobierno o políticos	☐	☐	☐	☐	☐
Administración	☐	☐	☐	☐	☐
Otros académicos	☐	☐	☐	☐	☐
Periodistas	☐	☐	☐	☐	☐
Educadores o estudiantes universitarios	☐	☐	☐	☐	☐

23. 23. ¿Cree que podría hacer más para que su trabajo ganara en visibilidad antes o después de su publicación? *

Marque un oval.

- ☐ No creo que pueda hacer más para que mi trabajo tenga más visibilidad
- ☐ Sí, creo que mi trabajo podría ganar en visibilidad
- ☐ No estoy seguro/a, pero me gustaría saberlo
- ☐ No estoy seguro, pero tampoco es algo en lo que quiera dedicar mi tiempo

24. 24. ¿Qué indicadores utiliza para saber si su trabajo resulta útil o de interés para sus colegas? *

Puede seleccionar más de una opción

Seleccione todas las opciones que correspondan.

- ☐ Citas en WoS
- ☐ Citas en Scopus
- ☐ Citas en Google Scholar
- ☐ Descargas o visitas de mis artículos en repositorios (estadísticas de uso)
- ☐ Citas en blogs u otros trabajos
- ☐ Menciones o links de mi trabajo en la Wikipedia
- ☐ Debates sobre mi trabajo en la web u otras plataformas
- ☐ Menciones, "likes" o links a mi trabajo en las redes sociales
- ☐ Otras

25. 25. ¿Forma parte de alguna asociación nacional o internacional de investigadores de Asia Oriental o de alguna disciplina afín? *

Marque un oval.

- ☐ Sí
- ☐ No

26. 26. En caso afirmativo, indique cuál/es:

27. 27. ¿Asiste o ha asistido alguna vez a algún congreso o evento académico sobre Asia Oriental de ámbito nacional o internacional? *

Maqueeu només un oval.

☐ Sí

☐ No

28. 28. En caso afirmativo, indique cuál/es:

29. 29. ¿Conoce la web con el recurso sobre indicadores de calidad de las revistas de Asia Oriental REAO? *

<http://www.bib.uab.cat/human/acreditacions/planes/publiques/revistes/eao.php?area=eao&menulidioma=cas>

Maqueeu només un oval.

☐ Sí

☐ No

30. 30. En caso afirmativo, indique su frecuencia de uso:

Maqueeu només un oval.

☐ No lo he consultado nunca

☐ Lo he consultado solo en una ocasión

☐ Lo he consultado algunas veces

☐ Lo consulto a menudo

31. 31. En caso de que lo haya consultado más de una vez, indique su grado de utilidad para su actividad académica (publicación, acreditación, etc.):

Maqueeu només un oval.

1 2 3 4 5

Nada útil ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Muy útil

32. 32. Si quiere añadir cualquier otra información, puede hacerlo a continuación:

33. 33. Si está interesado/a en recibir los resultados del trabajo, escriba su correo electrónico a continuación.

6.4. Qüestionari: Visibilitat dels Acadèmics d'Estudis d'Àsia Oriental (2)

21/5/2018

Visibilidad de los académicos de los EAO

Visibilidad de los académicos de los EAO

Preguntas complementarias al cuestionario del trabajo titulado "Estudio sobre visibilidad e impacto de los investigadores españoles en Asia Oriental" (<https://goo.gl/forms/UnzfJs5ZFZemi0ff1>)

* **Necessari**

1. 1. Nombre y Apellidos

2. 2. Áreas geográficas de especialidad *

Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

- ☐ Asia Oriental
- ☐ China
- ☐ Corea
- ☐ Japón
- ☐ Taiwan
- ☐ Otros

3. 3. Disciplina de estudios *

Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

- ☐ Antropología
- ☐ Arte
- ☐ Economía
- ☐ Filosofía Y pensamiento
- ☐ Historia
- ☐ Lingüística
- ☐ Literatura
- ☐ Medicina
- ☐ Política
- ☐ Relaciones Internacionales
- ☐ Sociología
- ☐ Traducción e Interpretación
- ☐ Ciencia
- ☐ Derecho
- ☐ Otros

4. En caso de que haya marcado "otros", indique, por favor, cuáles a continuación:

<https://docs.google.com/forms/d/1KUcctCrsIPKDIMGDgle5yPkYpXqIPITzIV5CmdFOgtU/edit>

1/2

6.5. Taula de revistes i editorials on publiquen els investigadors d'Àsia

Oriental del nostre país, ordenades per ordre alfabètic

Revista o Editorial	Àmbit	Nom
Revista	Nacional	Asiadémica
		Ceiap: Colección Española de Investigación sobre Asia Pacífico
		Didáctica. Lengua y Literatura
		Gerónimo de Uztariz
		Historia Contemporánea
		Migraciones
		Mirai. Estudios Japoneses
		Prensas Universitarias de Zaragoza
		Proyección: Teología y Mundo Actual
		Quaderns de l'ICA
		Quaderns. Revista de Traducció
		Quiroga. Revista de Patrimonio Iberoamericano
		Revista Ecos de Asia
		Revista Cálamo FASPE
		Revista CIDOB d'Afers Internacionals
		Revista de Estudios Marítimos del País Vasco
		Revista de Historia Industrial, Economía y Empresa
		Revista de Museología
		Revista del Departamento de Historia del Arte de la Universidad de Zaragoza
		Revista Estudios Geográficos
		Revista Geografía e Historia
		Revista para la Difusión de la Cultura Japonesa
		Sinología Hispánica
		Temas de Estética y Arte
		Universidad Internacional de Andalucía
	Internacional	Araucaria. Revista Iberoamericana de filosofía, política y humanidades
		Babel. International Journal of Translation
		Bulletin of the Tokushima Prefectural Torii Ryuzo Memorial Museum
		Business History
		Cambridge Scholars Publishing
		Çedille: Revista de Estudios Franceses
		Censure et traduction
		China Perspectives
		Core ethics : コア・エシックス
		Cultural Translation
		Digithum
		Economic History Research
		FORUM. International Journal of Interpretation and Translation

			Frontiers of Literary Studies in China
			Hispanic Research Journal
			Imago Mundi: The International Journal for the History of Cartography
			Inter-Asia Papers
			International History Review
			International Journal on Media Management
			Interpreting
			Itinerarios
			Journal of Asian History
			Journal of Chinese Language Teachers Association
			Journal of Games Criticism
			Journal of Intercultural Communication Research
			Journal of Multicultural Discourses
			Journal of Xiamen University
			Language and Intercultural Communication
			Leiden University Press
			Linguistics and Education
			Meta: Journal des Traducteurs
			Modern Asian Studies
			Modern Asian Studies
			National Taiwan University Press
			Oxford University Press
			Perspectives: Studies in Translatology
			Revista científica de cine y fotografía
			Revista de Estudios de Asia & África del COLMEX
			Revista de Lenguas Modernas
			Revista Estudios de la Universidad de Costa Rica
			Revista Iberoamericana
			Shintō Shūkyō
			Sudhoffs Archiv
			Target: International Journal of Translation Studies
			The China Journal
			The Interpreter and Translator Trainer
			Trans Asia Photography Review
			Verlag Mainz
			War in History: SAGE Journals
Editorial	Nacional		Acongagua Libros
			Albatros Ediciones
			Amarú Ediciones
			Arco Libros
			Cátedra
			Centre d'Estudis i Recerca sobre Àsia Oriental
			Centro Europeo para la Difusión de las Ciencias Sociales y Archivo de la Frontera
			Colección Federico Torralba de Estudios de Asia Oriental
			Consejo Superior de Investigaciones Científicas
			Ediciones Complutense

	Ediciones del Orto
	Ediciones Universidad de Salamanca
	Ediciones You-Feng
	Edicions Bellaterra
	Editorial Mandala
	Editorial Palas Atenea
	Editorial Shinden Barcelona
	Editorial Universidad de Granada
	Editorial Universitaria (Universidad de Granada)
	Galaxia Gutenberg
	Herder Editorial
	Imprenta Kadmos
	Kailas Editorial
	Marcial Pons
	Obrador Edèndum
	Prensas de la Universidad de Zaragoza
	Satori Ediciones
	Thompson- Reuters- Aranzadi
	Trotta Editorial
	Universidad de Castilla La Mancha
	UOC-Huygens Editorial
	Visor Libros
Internacional	Cambridge Publishing Scholars
	Editorial de la Universidad de Costa Rica
	Nova Publishers
	Orient BlackSwan
	Palabra de Clío
	Palgrave Macmillan

Bibliografia

- Ajuntament de Barcelona. Extret de:
<http://ajuntament.barcelona.cat/relacionsinternacionalsicooperacio/es/relaciones-internacionales/barcelona-en-el-mundo/asia-pacifico/casa-asia>.
Consultat el 17 d'Abril de 2018.
- Asia-Euope Meeting InfoBoard. Informació extreta de:
<http://www.aseminfoboard.org/about>. Consultat el 15 d'Abril de 2018.
- Asia Oriental en la UAB. Informació extreta de:
<http://pagines.uab.cat/asiaoriental/es>. Consultat el 20 d'Abril de 2018.
- Asociación Española de Estudios de Asia Oriental. Informació extreta de:
<http://www.esasiaoriental.es/> Última consulta: 8 de Maig de 2018.
- Casa Asia. 2016. Extret de: https://www.casaasia.es/casa_asia/quienes_somos.
Consultat el 17 d'abril de 2018.
- Elizalde, María Dolores. 2006. "La investigación sobre Asia y el Pacífico en España, en el área de las ciencias humanas y sociales". *Anuario Asia Pacífico*.
- Eòlia. Escola Superior d'Art dramàtic. "Què cal saber del Pla Bolonya?" Extret de:
<http://www.eolia.cat/que-cal-saber-del-pla-bolonya/>. Consultat el: 1 de Maig de 2018.
- Falero Folgoso, Alfonso. 2004. "A History of Japanese Studies in Spain".
Universitat de Salamanca.
- Gándara, Lelia y Pose, Rubén. 2012. "Transformaciones culturales y uestos campos de conocimiento: los estudios sobre lengua y cultura china". V Congreso Internacional de Letras.
- Golden, Seán (2002) «El papel de los estudios superiores en las relaciones de España con Asia. Una visión estratégica», Enrique Fanjul & José Montero, eds., Asia. Una nueva frontera para España, Madrid: Ediciones Complutense, 87-109.
- Herrera, Andrés. 2007. "La nueva sinología española" *HUARTE DE SAN JUAN*.
Geografía e Historia N. 14. Universidad Pública de Navarra.
- Kuijper, Hans. 2000. "Is sinology a science?" *China Report*. Vol. 36; art. 3.

- Le Blanc, Charles. 2007. *Profession Sinologue*. Capítulo: Les trois phases de la sinologie. Pp. 19-34.
- Orcid. “Què es Orcid”. Informació extreta de: https://orcid.org/content/initiative?locale_v3=es. Consultat el 28 d’abril de 2018
- Prado Yepes, César. 2005. “Recent Evolution of East Asian study resources in Spain” . United Nations University of Bruges, Belgium.
- Prado Yepes, César. 2005. “Balance de los programas de estudios asiáticos en Europa”. *Anuario Asia Pacífico*.
- Research Gate. “About Us”. Informació extreta de: <https://www.researchgate.net/about>. Consultat el 28 d’abril de 2018.
- Social Media Investigación. “Academia.edu: la red social para investigadores”. Informació extreta de: <https://socialmediaeninvestigacion.com/academia-edu-red-social-investigadores/>. Consultat el 28 d’abril de 2018.
- Universidad Autónoma de Madrid. “Google Académico, paso a paso”. Extret de: http://biblioguias.uam.es/tutoriales/google_academico. Consultat el 28 d’abril de 2018.
- Universidad de Málaga. Grado en Estudios de Asia Oriental. Extret de: <https://www.uma.es/grado-en-estudios-asia-oriental/> Consultat el: 17 d’Abril de 2018.
- Universidad de Salamanca. Grado en Estudios de Asia Oriental. Extret de: <http://www.usal.es/grado-en-estudios-de-asia-oriental>. Consultat el 16 d’Abril de 2018.